

Diena

Latvijas Republikas Laikraksts

Stils

PIEKTDIENA, 20. JANVĀRIS, 1995
NR.17 (1111)
CENA — Ls 0,10

Vai Lattelekom lieta ir afēra

Guntis Rozenbergs — 2.lpp.

Kā latvietis no Vācijas mašīnu «dzina»

Anonima intervija — 3.lpp.

Aurēlija Anužīte bez Ivara Kalniņa

7.lpp.

Andalūzijas suns Rīgā

Stils — 9.lpp.

Cienijamie lasītāji!

Sodien, tāpat kā vakar, jūs saņemat 12 lappušu avīzi. Kā parasti, piektdienās — *Stils*. Šodien 4. lappusē parādās arī rubrika *Mājas un ģimenei* ar padomiem praktiskajam vīrietim. Tas nozīmē, ka ceturtdienās jūs lasīsit tradicionālos *Diena mājas un ģimenei* materiālus 9. un 10. lappusē, bet citās dienās, piemēram, pirmdien, šī radošā grupa piedāvās jums regulāru informāciju rubrikā *Latvijas prece*, savukārt otrdienās tiksanos *Vīriešu kluba* vai *Stievisu kluba*, *piektdienās* — padomus un uzziņas.

Ceram, ka šāds materiālu izkārtojums, kā arī jaunās rubrikas *Business*, *Rīga*, *Jūrmala*, *Novados* kalpos jūsu interešu daudzpusībai.

Diena

Saeima noraida MK lēmumu par militāristiem

Nelliņa Ločmele

Rīga, 19.janv. Pēc Ministru prezidenta lūguma Saeima ceturtdien noraidīja Satversmes 81. panta kārtībā valdības pienētos grozījumus likumā «Par ārvalstnieku un bezvalstnieku iecelšanu un uzturēšanu Latvijas Republikā». Balsojums notika pēc visai paradoksālām debatēm, kad premjers atzina valdības klūdīšanos, pieņemot minētos grozījumus, bet opozīcija dedzīgi slavēja MK lēmumu un aicināja Saeimu to atbalstīt.

MK pieņemtie likuma grozījumi lika mēneša laikā izņemt uzturēšanās atļaujas vairāk nekā 100 000 Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju — no 1944. līdz 1992. gadam atvaļinātajiem bijušajiem PSRS militāristiem un viņu ģimenes locekļiem, nonākot pretrunā ar Saeimas atbalstīto likumprojektu par ārpuslietu statusu. Māris Gailis plenārsēdē atzina: «Valdības darbā izegusies klūda, grozījumi nav pietiekami saskaņā ar citiem likumiem.» Koalicijas

partneru lideris Edvīns Kide bija skarbāks un apgalvoja, ka klūda bijusi apzināta, kā arī izteica cerību, ka valdības autoritāti grāvēšies ierēdņi tiks atlaisti no darba.

Pretrīdās domās bija Zemnieku savienības un LNNK debatētāji: «Valdība pieņem likumu, kas patiešām ir Latvijas labā, bet tūlīt pat nobistas, kāpj tribīnē un saka: nē, nē, īstenībā mēs tā nedomājam.» sacīja Viesturs Karniups (LNNK). Viņš arī ielūdz pret Edvīna Kides un Ilgas Kreituses (Demokrātiskā partija) ieteikumu sodīt ierēdņus, jo lēmumu taču pieņēmuši ministri. «Nevienu no saviem darbiniekiem es negribētu vainot, tad jau pirmo būtu jāsoda mani,» preseī ceturtdien sacīja iekšlietu ministrs Jānis Ādamsons. Likuma grozījumi tika izstrādāti Iekšlietu ministrijā, un J. Ādamsons tos atzīst par pareiziem un vajadzīgiem, kaut arī tie bija jānoraida «tehnikas klūdas dēļ», kas ļāvuši grozījumus traktēt divdomīgi. Likuma labojumi drīzumā tiks iesniegti Saeimā un izskatīti parastajā kārtībā. ♦

Noraidīti trīs MK noteikumi

Nelliņa Ločmele

Rīga, 19.janv. No sešpadsmit Ministru kabineta noteikumiem ar likuma spēku, ko valdība Satversmes 81. panta kārtībā pieņēma parlamenta sesijā pēdējā starplaikā, Saeima noraidījusi trīs.

Saeima ceturtdienas plenārsēdē noraidīja MK pieņemtos grozījumus likumā «Par Latvijas labības tirgu un valsts labības rezervi», «Par cukuru» un «Par ārvalstnieku un bezvalstnieku iecelšanu un uzturēšanu Latvijas republikā». Zemnieku savienības deputāts Gundars

Bērziņš debatēs norādīja, ka «valdība strādā ļoti nekvalitatīvi» — tik daudz noraidīto noteikumu agrāk nav bijis un tas liecinot par Saeimas neuzticību valdībai. Savukārt *Latvijas ceļa* deputāts Indulis Bērziņš *Dienai* sacīja, ka minētie ieteikumi ir demagoģiski, jo, piemēram, grozījumi likumā «Par ārvalstnieku un bezvalstnieku iecelšanu un uzturēšanu Latvijas Republikā» tika noraidīti pēc paša Ministru prezidenta lūguma. I. Bērziņš teica, ka trīs «atbūrušies» likumprojekti no sešpadsmit sagatavotajiem nav nekāda sensācija. ♦

Zigerists paliek Saeimā

Juris Tihonovs

Rīga, 19.janv. Pēc ilgām debatēm ceturtdienas plenārsēdē Saeima tomēr neatbalstīja Mandātu un iesniegumu komisijas ierosināto lēmumprojektu par frakcijām nepiederošā deputāta Joahīma Zigerista izslēgšanu no Saeimas sastāva. Komisija savu priekšlikumu motivēja ar to, ka viņš no Saeimas rudens sesijā notikušajām divdesmit sešām piedalīties tikai vienā. Visi kavejumi ir neattaisnoti.

No 78 deputātiem, kas piedalījās balsošanā, pret J. Zigerista izslēgšanu balsoja Valdis Birkavs, Raimonds Jonītis, Vilnis Krīstovāns, Ruta Marjaša (visi no *Latvijas ceļš*), Galina Fjodorova, Filips Stroganovs (abi no *Lidziesības*), Ilga Grava (DP), Jevgeņijs Zaščerinskis (TPA) un pie frakcijām nepiederšie deputāti Odijs Kostanda, Janina Kušnere un Andris Saulītis. 30 deputāti atturējās, arī Saeimas priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs.

Runas J. Zigerista aizstāvbai teica O. Kostanda, J. Kušnere un A. Saulītis — deputāti, kas pirms

kāda laika izteicās par iespēju izveidot tautas kustības *Latvijai* frakciju Saeimā kopā ar J. Zigeristu. Viņi uzsvēra J. Zigerista paveikto labdarības akcijās un to, ka J. Zigerista popularitāte viņa piekritēju vidū tikai palielināta, ja viņš tiktu izslēgts no Saeimas. J. Kušnere teica, ka J. Zigerists sarunā ar viņu esot ļautājis, vai tiešām vecie komunisti esot tik dumji, lai izslēdzot viņu no Saeimas, kaldi-nātu viņa popularitāti. A. Saulītis ierosinājumu izslēgt J. Zigeristu no Saeimas nosauca par sīku, nožēlojamu cilvēku skaudību un ļautāja, kurš būst nākamais.

Lidziesības deputāte Larisa La-viņa teica, ka J. Zigerista izslēgšana esot likumiskā, taču piebilda, ka tomēr nebalsosot par to, jo cietot Satversmi. Iespējams, šādu pozīciju *Lidziesība* ieņem tādēļ, ka no tās saraksta ievēlētājam Alfrēdam Rubikam nav iespējas piedalīties Saeimas sēdēs.

Savukārt Māris Graudiņš (*LC*) teica, ka valsti nevarot pārstāvēt tāds streikotājs kā J. Zigerists, kura darbības metodes esot svešas latviešu mentalitātei. ♦

Ārpilsoņu likumprojekts pieņemts otrajā lasījumā

Jānis Jurskāns un Valdis Birkavs ir apmierināti ar Saeimas lēmumu.
Foto — Boriss Kolesņikovs, A.F.I.

Juris Tihonovs

Rīga, 19.janv. Ar pārliecinošu balsu vairākumu Saeima ceturtdien otrajā lasījumā pieņēma likumprojektu «Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības». Šāds rezultāts bija sagaidāms pēc tam, kad trešdienas vakarā par likumprojekta atbalstīšanu otrajā lasījumā vienotās *Latvijas ceļa*, Tautsaimnieku politiskās apvienības, Tautas saskaņas partijas un Demokrātiskās partijas frakcijas pārstāvi.

Līdz ar to pārvārtē likumprojekta boikotēšana, ko pagājušajā nedēļā panāca Nacionālais bloks, *Lidziesība* un TSP, nepiedaloties balsoju-

mā. Tagad arī Saeimas priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs varēs braukt uz Eiropas padomes Parlamentāro asambleju. Nedēļas sākumā viņš apšaubīja brauciena iespējamību, ja likumprojekts otrajā lasījumā Saeimā nepieņemtu.

Sēdes sākumā Nacionālā bloka deputāti (LNNK, *Tēvzemei un brīvībai*, LKDS un LZS) ierosināja pārtraukt likumprojekta izskatīšanu, taču Saeima balsojot šo priekšlikumu noraidīja. Balsojumā par likumprojekta pieņemšanu otrajā lasījumā nepiedalījās frakcija *TB*, LNNK deputāti Pēteris Tabūns, Andrejs Krastiņš, Alfrēds Žigurs, Eduards Berklaivs, Imants Kalniņš un Anna Seile un pie frakcijām nepiederšie

deputāti Andris Saulītis un Janina Kušnere. Pret likumprojekta pieņemšanu balsoja daži *Lidziesības*, LZS, LKDS un LNNK deputāti.

Tagad atbilstoši vienošanās protokolam, ko parakstīja likumprojekta atbalstītājs frakcijas, tiks izveidota kopēja darba grupa likumprojekta sagatavošanai trešajam lasījumam un tā saskaņošanai ar likuma «Cilvēka un pilsoņa tiesības un pienākumi» normām. Tiks sagatavoti papildinājumi likumprojekta pārējās noteikumiem, saskaņojot grozāmo likumu un citu aktu normu sarakstu, lai iespējami ātri izdarītu grozījumus tajos likumos, kuri ierobežo ārpuslietu ekonomiskās, sociālās un darba tiesības. ♦

LNNK pieprasa pārtraukt Ostankinas televīzijas programmu raidīšanu

Baiba Melnace, Agita Bērziņa

Rīga, 19.janv. LNNK valde pieprasa nekavējoties pārtraukt Ostankinas TV raidījumu retranslāciju Latvijā un ierosina sākt raidīt Maskavas Neatkarīgās televīzijas (NTV) programmu, lai nodrošinātu Latvijas iedzīvotājiem informāciju par notikumiem Krievijā, teikts LNNK valdes paziņojumā Ministru kabinetam, LR ģenerālprokuroram un Latvijas radio un televīzijas padomei.

LNNK tā uzskata, jo «Ostankina» TV ziņu raidījumos nepārtraukti notiek nacionālā naida kurināšana un varmācības propaganda, tiek sniegta melīga un tīši sagrozīta informācija gan par notikumiem Čečenijā un Krievijā, gan arī par Baltijas valstīm».

Tā kā ir atrisināts jautājums par NTV darbību Krievijā un šai sabiedrībai pagaidām nav nepieciešams meklēt raidīšanas iespējas no ārzemēm, tuvākajā laikā nesāks sarunas par NTV programmu retranslāciju uz Krieviju no Latvijas, *Dienai* pirmdien paziņoja NTV Baltijas biroja direktors Dmitrijs Novikovs.

15. janvārī Latvijas televīzijas ziņu raidījums *Panorāma* D. Novikovs stāstīja par sarežģījumiem darbības metodes esot svešas latviešu mentalitātei. ♦

ārzemēm, un netiekot izslēgti arī iespēja, ka tā varētu būt Latvija. Jau pirmdien, reaģējot uz šo interviju, Latvijas radio un televīzijas padomes sekretariāts preseī paziņoja, ka «Latvijas teritorijā televīzijas darbību regulē attiecīgs likums, kas nosaka, ka pirms jebkādu TV raidījumu sākas jāsaņem padomes atļauja».

Dienai D. Novikovs skaidroja, ka Latvijas radio un televīzijas padome acimredzot nav precīzi sapratusi viņa ieteikuma jēgu, jo pagaidām konkrētu projektu par NTV raidīšanu no Latvijas nav bijis, tas esot tikai viens no iespējamajiem variantiem. Turklāt NTV jebkurā gadījumā respektēšot Latvijas likumus, nepieciešamības gadījumā vispirms griezties pie padomes pēc raidīšanas atļaujas.

Privātajai televīzijas sabiedrībai NTV pirms neilga laika Maskavā neoficiāli kļuva zināms, ka, iespējams, tās raidīšanas licenci anulēs, sabiedrību pārveidojot par akciju sabiedrību ar 51% valsts kapitāla. NTV līdz šim ir raidījusi objektīvu informāciju par notikumiem valstī nekā oficiālie valdības masmediji, tādēļ tās nostāja ne vienmēr ir patikusi oficiālajai Maskavai. Sevišķi šī attieksme kļuva redzama, kad NTV atspoguļoja notikumus Čečenijā.

Maskavā NTV vadība pirmdien

Aizstāvji atstāj Čečenijas prezidenta pili Groznijā

Dienas ārzemju ziņu birojs

Groznijs, 19.janv. Čečenijas neatkarības cinitāju štāba priekšnieks Aslans Maskhadovs šovakar preses konferencē Nazranā pavēstījis, ka viņa kareivji atstājuši prezidenta pili Groznijā. «Mēs pārcēlām štābu dažus kilometrus tālāk no pils, ko pilnīgi iznīcinājuši Krievijas artilērija un raketes. Tā vairs nav piemērota ciņas vadišanai,» paziņo-

ja A. Maskhadovs. Pēc viņa vārdiem, sagrauti arī bunkura griesti, ziņo *AFP*. Pagājušajā naktī čečeni evakuējuši no pils visus krievu gūstekņus, bet pēdējie čečeni atstājuši pili ap trijiem naktī.

AP, atsaucoties uz vairākkārtējiem Krievijas valdības paziņojumiem, informē, ka Krievijas armijas 276. motorizēto strēlnieku brigādes kareivji šopēcpusdien pēc piecu nedēļu ilgām asiņainām cīņām

uzvilkuši Krievijas triskrāsaino karogu virs Čečenijas prezidenta pils. *AFP* korespondents, kas iekļuvis pils pirmajā stāvā kopā ar krievu kareivjiem, par karoga uzvilšanu nezīņo. Viņš informē, ka pils ieņemta pēc vairāku stundu ilgās apšaudes. Uzvilktā karogu vakara ziņu programmā nevarēja parādīt arī Krievijas TV *Ostankino*.

Skat. Aizstāvji atstāj Čečenijas prezidenta pili Groznijā 12.lpp.

Pagarina uzturēšanās atļaujas atvaļinātajām Krievijas militārpersonām

Nelliņa Ločmele

Rīga, 19.janv. Pilsonības un imigrācijas departaments sācis pagaidu uzturēšanās atļauju izsniegšanu pēc 1992. gada 28. janvāra atvaļinātajām Krievijas militārpersonām, viņu ģimenes locekļiem un no Latvijas jau izbraukušo militāristu ģimenes locekļiem, lai legalizētu viņu atrašanos Latvijā līdz šā gada 1. maijam. Minētajām personām

līdz 15. februārim jāreģistrējas PID, citādi tās no Latvijas tiks izraidītas.

Pagaidu uzturēšanās atļaujas tiks izsniegtas arī tām militārpersonām un viņu ģimenes locekļiem, kas līdz šim Latvijā uzturējušās nelegāli — bez termiņuzturēšanās atļaujas vai arī nelikumīgi ieguvušas lietošanā civilpersonu dokumentus, ziņo Iekšlietu ministrijas preses centrs.

Saskaņā ar Krievijas un Latvijas

starptautu līgumiem pēc 1992. gada atvaļinātajām militārpersonām bija jāatstāj Latvija kopā ar karaspēku līdz pagājušā gada 31. augustam, tad termiņš tika pagarināts līdz gada beigām, bet arī netika izpildīts. Latvijas valdība ir pieņēmusi lēmumu pagarināt militāristu termiņuzturēšanos Latvijā vēl līdz 1. maijam, jo pagaidām atvaļinātajiem virsniekiem neesot nodrošināti dzīves apstākļi Krievijā. ♦

Saeima apstiprina Lattelekom darbības izmeklēšanas komisijas sastāvu

Juris Tihonovs

Rīga, 19.janv. Ceturtdienas sēdē Saeima ievēlēja *Lattelekom* darbības izvērtēšanai izveidotajai Saeimas izmeklēšanas komisijā deputātu Jā-

ni Bordānu (*LC*), Pēteri Tabūnu (LNNK), Jāni Lucānu (TPA), Ilgu Gravu (DP), Antu Rugāti (LKDS), Ilmāru Dāliņu (*TB*), Martijānu Bekasovu (*Lidziesība*), Gundaru Bērziņu (LZS) un Jāni Urbanoviču (TSP).

Šādu komisiju Saeima izveidoja pēc DP frakcijas ierosinājuma. Frakciju padome nolēma tajā iekļaut pa vienam deputātam no katras Saeimas frakcijas. Uz pirmo sēdi komisija sanāks 23. janvārī. ♦

Ulmanis uzklausā bankjeru problēmas

Jānis Kulmanis

Rīga, 19.janv. Lai pārrunātu problēmas banku darbībā un to negatīvo ietekmi uz klientiem, ceturtdien pie Valsts prezidenta Gunta Ulmana pulcējās 32 no 40 uzaicinātajiem bankjeriem un finansistiem, informē Valsts prezidenta kanceleja.

Galvenais traucējošais faktors, kā uzsvēris Latvijas komercbanku asociācijas prezidents Teodors Tverjons, ir tas, ka bankas strādā paaugstinātā riska apstākļos un nav aizsardzības no valsts puses. Vainojama likumdošanas nesakārtotība, vairākas diskriminējošas un pretrunīgas normas. «Bankām jācinās par savām tiesībām ar valsts institūcijām,» sacījis T. Tverjons, «ari mums mūsu valsti nav kam šūdzēties.» Klienti galvenokārt ir nabagi ļaudis, prasa lielus kredītus, ko neatmaksā, un pa-zūd, pārrēģistrējot savu firmu uz citu vārda. Bankas šūdz tiesā, kas pieņem bankai pozitīvu lēmumu, bet krāpnieki aizbēg. Turklāt legāli nevar iegūt informāciju par klientiem, kā arī par pašām bankām, kas arī ir neuzticami partneri. Nekustamā īpašuma tirgus neveidošanās kavē bankas sākt ilgtermiņa kredītiņš.

Latvijas Bankas prezidents Einārs Repše sacījis, ka bankām krāpniecēm jāatņem rīcības spēja. Viņš arī teica, ka no tādām varētu izvairīties ar banku apdrošināšanu tepat Lat-

Guntis Ulmanis un Einārs Repše apspriež banku problēmas.
Foto — Raitis Puriņš, Diena

viņā vai ārvalstu apdrošināšanas firmās. Taču patlaban nav tādu firmu, kas spētu risķēt.

Pēc Valsts prezidenta kanceles sniegtās informācijas, G. Ulmanis aicinājis finansistus atcerēties, ka nauda nav pašmērķis, bet tikai līdzeklis, kā kļūt bagātākiem, kā padzīt sev un valstij, bēdās un nelai-

mē nonākušiem, kā veidot augstas kultūras vidi sev apkār. Prezidents runājis arī par mecenātisma attīstību Latvijā, aicinot banku vadītājus atbalstīt *Draudzīgā aicinājuma* kustību, kuras 60. gadadiena tiek atzīmēta pēc nedēļas. G. Ulmanis arī aicinājis bankjerus atrast līdzekļus Bērnu klīniskajai slimnīcai. ♦

Baltbat sāks mācības

Toms Liepiņš

Rīga, 19.janv. Šajās dienās Ādažu mācību centrā tiek gatavots un pilnveidots viss nepieciešamais, lai Baltijas bataljons sekmīgi varētu sākt mācības. Februārī iecerētā oficiālā atklāšana piedalīsies visu trīs Baltijas valstu prezidenti.

Ceturtdien ar mācību centra izveidi žurnālistus iepazīstināja Nacionālo bruņoto spēku virsnieks Jānis Kažociņš, strēlnieku brigādes komandieris Andris Pauksīns un pulkvedis leitnants Deivids Sijurts. Skat. *Baltbat sāks* 12.lpp

Šodien Latvijā mainīgs mākoņu daudzums, bez nokrišņiem. Pūtīs dienvidaustrumu vējš ar ātrumu 5 — 10 m/s. Gaisa temperatūra dienā no 0° līdz -5°C (austrumu rajonos no -7° līdz -9°C), naktī no -7° līdz -9°C (austrumu rajonos no -12° līdz -15°C). Medicīniskais laika tips — II (labvēlīgs).

NOZIEDZĪBA

Astonas stundas uz robežas, pusstunda reketieru gūstā

Anonīma intervija ar cilvēku, kas «dzinis» mašīnas no Vācijas

Sarma Kočāne

«Esmu izdarījis vairākus secinājumus, kas varētu noderēt arī citiem, kam paredzama braukšana caur Poliju, sevišķi ar Vācijā iegādātām mašīnām. Pirmkārt — mašīnas nevajag pirkt un dzīt uz Latviju ziemeļos, jo dienas ir pārāk īsas. Nevajag braukt tumsā, naktīs jāpārīdina lielās pilsētās, bet ne ceļmalās, stāvvietās, pie benzintankiem vai veikaliņiem. Ja pāri robežai pārlaiž vēl vakarā vai naktī, turpat pie robežas arī jānakšņo,» saka Juris, kāda Vidzemes puses pagasta vecākais. Šie secinājumi būtu jāņem vērā, jo tiem pamatā ir konkrētas situācijas, pēc kurām visi Jura radi un paziņas saka vienu un to pašu — priecāties, ka esi palicis dzīv!

Novembra vidū Juris, pateicoties Konrāda Adenauera fondam, kopā ar kolēģiem no citām Latvijas pašvaldībām nokļuva Vācijā, Bavārijas ierēdņu skolā. Daži pašvaldību vadītāji izmantoja gadījumu, lai Vācijā iegādātos vieglās automašīnas, turklāt kādai pašvaldībai vācieši uzdevināja autobusu. Galu galā braucamo bija vairāk nekā šoferu un arī Juris piekrita izlīdzēt kolēģiem un nogādāt Latvijā vienu mašīnu. Tehnisku kļūmju dēļ braucēju grupa sadalījās vēl sīkākās daļās, un Juris devās ceļā kopā ar kādu Latgales pašvaldības vadītāju. Abas mašīnas bez starpgadījumiem nokļuva līdz Gerlicai, kur pirms Polijas robežas iznāca pirmā aizķeršanās. Rinda pie robežas bija vismaz četrus kilometrus garumā, bet, nonākot pie robežkontrolieriem, dažas mašīnas tika nodzītas ceļa malā un tur arī atstātas — tostarp arī abas uz Latviju braucošās. «Lūk, kas mūs visi aizmirsuši. Stāvējām no trijiem pēcpusdienā līdz vienpadsmitiem vakarā. Tur stāvēja vēl kādas divdesmit mašīnas. Tad sāka kļīst baumas, ka jāsamaksā robežsargiem 300 markas, lai tiktu pāri. Kāds puisis samaksāja, bet pēc tam notika robežsargu maiņa, un abas saņēmējs aizgāja, bet tas, kurš viņu nomainīja, protams, izlikās neko nezināms. Droši vien maksāja arī citi. Runāja arī, ka turpat viņpus robežas mēģināties kaut kādas sasistas mašīnas, tāpēc, kad tiekot pāri robežai, tad jāatstājas mūdiņi vien no šīs vietas prom. Mēs tā arī darījām.»

Kilometrus piecus no robežas, no kādas stāvvietas pie ceļmalas krodziņa vai veikaliņa izbrauca divas mašīnas, viena no tām apdzina abus tranzitniekus, otra sāka braukt līdzās Jura ceļabiedra mašīnai, spiežot to aizvien tuvāk grīvim. Priekšējā mašīna nepārtraukti sū-

Polijas laiks. Ilustrācija — Arnis Grinbergs

nalizēja, lai abi latvieši apstājas, un beidzot viņiem arī nācās pakļauties. «Pie mašīnas pienāca kāds vīrs un rādīja, lai es atveru lodziņu. Es rādīju, ka nevērsu, tad viņš izvilka metāla priekšmetu, līdzīgu āmuru, un lika saprast, ka izsisit logus. Kāds cits piegāja pie otras mašīnas, pavisam viņi bija astoņi.»

Tad katrā no sagūstītajām mašīnām iesēdās viens lielceļu laupītājs, un visas četras mašīnas iebrūca lauku ceļā. Vieta likusies gluži neapdzīvota, braukusi labu gabalu, tad abiem gūstekņiem pavelets iekāpt. «Sākas ilgi lietīšanās un profesionāla mūsu mašīnu izkratīšana. Savāktis tika viss — nerunājot nemaz par dāvanām, ko bijām nopirkuši mājniekiem, es vedu arī divus videomagnetofonus, ko biju nopircis skolai un bērnu dārzam, un mūzikas centru, taču paņēma arī mūsu personiskās mantas, atklātnes, suvenīrus, ierēdņu skolas izdotos diplomus un somas. Ja mēģinājām kaut ko iebilst, tūlīt tīkām aplūstināti ar spērieniem. Uzbrūcēji pieprasīja arī mūsu pasas, mašīnu atslēgas un mašīnu dokumentus. No

pasēm norakstīja mūsu uzvārdus, arī pieraksta vietas, viņi acimredzot labi zināja, ka tādām mūsu pasēs jābūt. Viri savā starpā un arī ar mums sarunājās skaidrā krievu valodā, bez akcenta. Kad kratīšana bija pabeigta, viens no viņiem kaut ko nozīvoja pa rāciju. Es gribēju nostāties tā, lai varētu saskatīt uzbrūcēju mašīnu numurus, taču man lika saprast, ka labāk to nedarīt. No mašīnām paņēma arī aptiecināšanas, ugunsdzēsības aparātus un gaismas signālus — tieši to, ko parasti tranzīta mašīnām pārbauda poļu policisti. Pēc tam kāds no reketieriem mums pateica paroli — *karona nalog uplakli*. Ar to mums būšot brīvs ceļš līdz Bratislavai. Ja ziņosim policijai, tad dzīvi līdz Polijas robežai nenokļūsim. Viņi gribēja savākt visu naudu, taču es maksu iemetu krūzītes, bet mans biedrs nometu turpat zemē, to viņi pa tumsu nepamanīja. Mēs vēlāk atradām. Tā mums vismaz iznāca nauda benzīnam, lai tiktu līdz mājām, pretējā gadījumā būtu palikuši cēli. Skaidrā naudā reketieru gūvums bija ap 700 markām un 200 dolāriem, plus vēl, ka

jau teicu, visas mūsu mantas. Pases, mašīnu atslēgas un mašīnu dokumentus mums atdeva.»

Abi ceļotāji nolēmuši pārnakšņot kādā izcirtumā, jo nebijusi droši, vai tomēr neuzradīsies vēl arī *karona 1*, *karona 2* un tā tālāk, tad būtu jāšķiras arī no mašīnām, jo nekas cits jau vairs «nodokļiem» neatlicis. Bratislavā piebraukusi pie policijas mašīnas ielas malā un izstāstījuši par notikumu, taču policisti atbildējuši — brauciet atpakaļ un ziņojiet tai policijai, kuras teritorijā tas noticis. Vispār to vajadzējis darīt nekavējoties. Taču, pat ja Juris ar savu biedru būtu izšķīrušies ziņot uzreiz pēc notikuma, kur gan svešā valstī neapdzīvotā vietā un divpadsmitos naktī atrast policiju? «Ir jau arī psiholoģisks moments. Esmu pārliecināts, ka reketieriem no robežas tika paziņots, kuri jāpatur. Ja es nevaru uzticēties cilvēkam formā, kāda jēga kaut ko ziņot? Turklāt Bratislavas policisti, ieraugot mūsu tranzīta numurus ar sarkano maiņu, paši teica, ka mums esot bīstami braukāt. Tieši tāds viņi paši ķerot uz ceļiem un mēģinot izspiest soda naudas — kā jau teicu, gan par to, ka nav aptiecinās, gan tamlīdzīgi. Ari mūs pa ceļam apturēja vairākas reizes, sapratām, ka tas ir policijas rekets. Taču, kad paskaidrojām, ka esam jau aplaupīti, mums noticeja, jo, gluži loģiski, — pēc Vācijas pavadīta mēneša cilvēki nevar atgriezties mājās pilnīgi bez nekā, pat bez personiskajām mantām.»

Pēc atgriešanās Latvijā, lai kur arī griezusies reketieru upuri, visur atbilde viena — vajadzēja nekavējoties ziņot policijai. Nez vai gudro padomu devēji paši par šādu rīcību tajos apstākļos būtu izšķīrušies, vēl jo vairāk, ja reketieri pierakstījuši gimeņu adreses. Ir jāsaubās, vai būtu kāda jēga. «Ko tas dotu, ja, piemēram, man uz pagastu paziņotu — pie tevis tad un tad aplaupīti viens ārzemnieks?» spriež Juris. Tādēļ noslēgumā tikai vēl viens viņa novērojums: «Iebraucot Polijā, pašē tiek iespiesti zīmodziņš, kurs, ārā braucot, jānūl. Ja cilvēks pats to robežsargiem vairākkārt neatgādina, viņi sevišķi nesteidzas to darīt. Stāvēt uz robežas, gadījās redzēt, kad dzīvi līdz Polijas robežai no Vācijas puses saka — kā tad tā, jums ir zīmodziņš par iebraukšanu Polijā jau pirms pusgada, bet tagad jūs braucat no Vācijas. Jūs laikam pusgadu esat nelegāli dzīvojis Polijā! Maksājiet sodu — un ne jau maz!» Polijā der uzmanīties gan no formās tērtiem reketieriem, gan krievu valodā runājošiem. Diemžēl — ne tikai Polijā. ♦

KREDĪTI

Ainārs Platacis: *Lata Holdings* vietā top jauns «astonkājais»

Akvilina Liepiņa

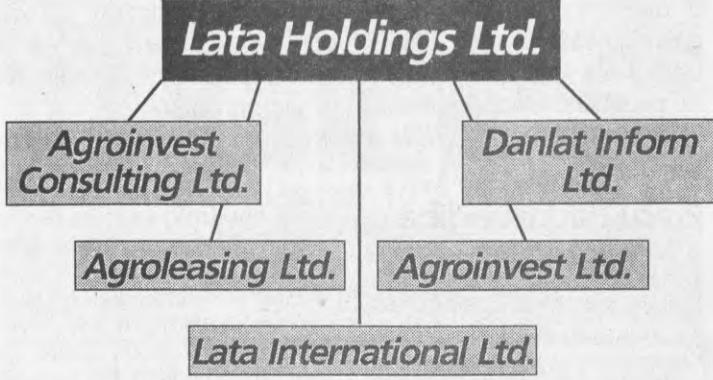
No visa *Lata Holdings* «astonkāja» dzīva paliks vienīgi Dānijas un Latvijas kopfirma *Danlat Inform*, — prognozē SIA *Lata International* valsts administrators Ainārs Platacis. *Diena* jau informēja, ka viena no piecām *Lata Holdings* meitas firmām SIA *Lata International*, kas ir valdības garantētu starptautisko kredītu apsaimniekotāja, ir atzīta par maksātnespējīgu. Līdzīgs liktenis gaida kopfirmu *Agroleasing*, kurā puse kapitāla pieder Latvijas valstij, — Finanšu ministrija Saimnieciskajā tiesā iesniegusi prasību atzīt *Agroleasing* par maksātnespējīgu. Piedzēnot naudu no visām *Lata Holdings* uzņēmējstruktūrām, kas izmantojušas starptautisko kredītu apsaimniekošanā gūtos līdzekļus, ir cerības atgūt aptuveni pusi no tās summas, ko *Lata International* ir parādā valsts budžetam. 1994.gadā ārvalstu kreditoriem no valsts budžeta samaksāti 7 miljoni dolāru.

Pēc Valsts kontroles ieteikuma valsts SIA *Lata Holdings*, kas formāli uzskatāma par *Lata* sistēmas centru, tiks likvidēta kā nevajadzīga un pat kaitīga struktūra. Valsts kontrole atzinusi, ka *Lata Holdings* neveic ne koordinējošo, ne arī saimniecisko darbību, bet tikai tērē valsts naudu. Savā nepilnīgu divu gadu pastāvēšanas laikā tā «noēdusi» 410 000 latu, — tā Valsts kontrole novērtējusi valstij nodarītos zaudējumus. Te ierēķināti gan administratīvie izdevumi, gan arī zaudējumi, kas radušies, nelietderīgi izmantojot valsts naudu. *Lata Holdings* jau ir atzīta par līdzatbildīgu valdības garantēto kredītu atmaksāšanā, un no tās var tikt piedzīts kredītparāds tāpat kā no kredītu apsaimniekotājas *Lata International*. Kaut arī *Lata Holdings* pamatkapitāls ir vairāk nekā 4 miljoni latu, budžetam visā šo summu diez vai izdosies atgūt, jo lielākā *Lata Holdings* parādniece ir maksātnespējīgā *Lata International*. Pirms *Lata Holdings* tiks likvidēta, tā nonāks Valsts īpašuma fonda pārziņā. Šai valsts uzņēmējabsabiedrībai, iespējams, tiks iecelts jauns izpilddirektors, kura galvenais uzdevums būs piedzīt debitoru parādos un savākt atpakaļ visu *Lata Holdings* naudu un mantu, lai varētu norēķināties ar budžetu.

Pakāpeniski uz likvidāciju virzās

arī *Lata Holdings* meitas firmas, taču šis process katrā ir atšķirīgs, jo atšķirīgs ir arī valsts līdzekļu ieguldījums katrā no tām. Zemkopības ministrija nolēmusi likvidēt kādreizējo kopfirmu *Agroinvest Consulting*, kas pēc ārzemju partneru aiziešanas kļuvusi par simtprocentīgu valsts uzņēmējstruktūru. Taču, pirms tiek likvidēta šī patstāvīgu darbību neuzsākusī firma, budžetam ir jāatgūst ne tikai statistiskais, bet arī 55 000 latu, ko *Agroinvest Consulting* kā apgrozāmos līdzekļus saņēma no *Lata Holdings* priekštecē Lauksaimniecības ministrijas ārējās tirdzniecības apvienības *Lata*. Daļa valsts naudas divu gadu laikā bezjēdzīgi iztērēta darbinieku algās, daļa aizdevumu veidā nonākusi privātpersonu rokās. *Agroinvest Consulting* īpašumā ir arī manta — mēbeles, automašīna, kas nodota citu uzņēmējstruktūru rīcībā. Lai atgūtu kaut vai daļu zaudēto kredītlīdzekļu, viša *Agroinvest Consulting* manta ir jāpārdod un nauda jāieskaita budžetā, — uzskata A.Platacis.

Likvidējama arī firma *Agroinvest*, kas pēc SIA *Neatharigā Čīna* piedēvējās kapitāla daļas pārdošanas kļūvis par viena īpašnieka — valsts — uzņēmējabsabiedrību. Tā kā *Agroinvest* ir simtprocentīga *Lata Hol-*

dings meitas firma, tai ar visu savu naudu un mantu būtu jāatbild par mātes uzņēmuma saistībām. *Agroinvest* aktīvos ir vairāk par 700 000 latu, un šī nauda neatkarīgi no tās izcelsmes būtu jāieskaita budžetā, lai dzēstu *Lata International* un *Lata Holdings* kopīgos kredītu parādus, — teica SIA *Lata International* valsts administrators Ainārs Platacis. Taču Zemkopības ministrija ir iecerējusi veidot Lauku attīstības fondu un 700 tūkstošus latu, kas bijuši *Agroinvest* aktīvos, nolēmusi nodot jaunajam fondam. A.Platacis ieibst pret šādu valsts naudas aizpludināšanu uz citām struktūrām, jo tādējādi aizvien vairāk sarūkot iespējas atmaksāt budžetā to naudu, ko Finanšu ministrija samaksājusi ārzemju kreditoriem *Lata* vietā. Šādu viedokli pauž arī Valsts kontrole. A.Platacis paredz, ka Lauku attīstības fonds ar laiku izveidosies par jaunu «astonkāji», līdzīgi kā noticis ar *Lata* sistēmu, un ka arī šajā fondā ieguldītā valsts nauda bez pienācīgas uzraudzības var aiziet tādos pašos neceļos kā *Lata International* uzticētie starptautiskie kredīti. Tāpēc nebūtu lietderīgi jaunajā fondā ieskaitīt naudu, ko saskaņā ar Saimnieciskās tiesas lēmumu pienākas nodot valsts budžetā. Lai no tām firmām, pret kurām ir celta prasība Saimnieciskajā tiesā, nauda nevarētu aizplūst uz citām struktūrām, turpmāk A.Platacis jau pirms lietas izskatīšanas tiesā lūgšot uzlikt arestu šo firmu īpašumam.

Vienīgā normāli funkcionējošā *Lata* sistēmas firma ir *Danlat*. Ja nekaita statistiskāpātālū, nekādus citus labumus no *Lata* tā nav dabūjusi un līdz šim darbojusies pietiekami patstāvīgi. Taču arī no šīs firmas pieņākas dividendes, jo trešā daļa *Danlat* pamatkapitāla pieder valstij.

Tā kā *Lata International* jau ir atzīta par maksātnespējīgu, jaunas biznesa darbības tā vairs neuzsāk, bet turpina realizēt to produkcijas daļu un tehniku, kas vēl palikusi no ārvalstu kredītiem. A.Platacis atzīst, ka *Lata International* pašreizējās apstākļos kā uzņēmējabsabiedrībai nav nākotnes — to saglabāt esot nepieļaujami arī no morāles viedokļa, jo pat ar vislielākajiem pūliņiem diez vai izdosies atgūt visu naudu, ko *Lata International* ir parādā valstij. Valsts administratoram trīs mēnešu laikā pēc maksātnespējas atzīšanas, t.i., līdz 31.martam, ir jāpazina visi debitori un kreditori, jāpiedzina nauda no parādniekiem, lai varētu norēķināties ar budžetu, taču šis process ir lēns, — Saimnieciskā tiesa nejaudā pietiekami ātri izskatīt parādu piedziņas prasības. ♦

REKLĀMA/SLUDINĀJUMI

Krāsojam auto

JAUNĀ VACU KRĀSOŠANAS KAMERA

STANDOX KRĀSAS. TĀLR. 392615.

Visa veida **tabakas izstrādājumi** zem viena jumta: **Marlboro, Camel, Winston, West, Lucky Strike, Salem, More, Monte Carlo, Henri Winterman** cigarillas, **RĪGAS TABAKAS FABRIKAS** izstrādājumi un daudz kas cits. **VISZEMĀKĀS CENAS LATVIJĀ! TABAKAS NAMS**

Rīgā, Rītupe ielā 8/12, ☎ 1-7-144393, 1-7-144696; Ventspīlī, Karļa ielā 2, ☎ (236) 22983; Liepājā, Klaipēdas ielā 19/21, ☎ (234) 26527, 31341; Daugavpilī, Sakņu ielā 16/18, ☎ (254) 29827; Valmierā, Graudu ielā 1, ☎ (242) 28685; Rēzeknē, Dārza ielā 28, ☎ (246) 21313; Dobelē, Viestura ielā 1, ☎ (237) 22329.

Mēs gribētu būt droši par savu nākotni.

Rīgas Investīciju fonds veic akciju trešo emisiju, kurā Jums ir iespējams akcijas iegādāties par naudu vai privatizācijas sertifikātiem.

Iegādājoties **RIF** akcijas par sertifikātiem: -par 1 sertifikātu Jūs saņemsiet 7 akcijas 4 latu vērtībā - tādējādi tos izmantosiet valsts noteiktajā nominalvērtībā un katru gadu saņemsiet dividendes, kuru paredzamais līmenis sasniegs sertifikātu tirgus vērtību.

Iegādājoties **RIF** akcijas par naudu: Jūs iegūsit savā īpašumā vērtspapīrus - fonda akcijas ar fiksētu gada dividendi, kuras līmenis ir 24% par 1995.gadu.

AS "RIF - INVEST" Rīga, LV 1014, Visbijas prospekts 33, tālr. 518021, 557266

UZDĀVINIET SEV ŠO PRIEKU - BŪT PĀRLIECINĀTAM!

KULTŪRA

Literatūras un Mākslas laikmets Latvijā

Sanita Upleja

Pārpildīta nelielā izstāžu zālē Latvijas Fotogrāfijas muzejā Mārstalu ielā, pa grīdu izkaisīti dažādu gadagājumu *Literatūras un Mākslas* numuri, daudz cilvēku zālē, gandrīz tikpat otrpus durvīm, un tikpat daudz labu un mīlu atmiņu par *LM* laikmetu Latvijā. Aptuveni tā ceturtdienas pēcpusdienā izskatījās izstādē *Neatmirušāties mīļotai*, kurā redzamas fotogrāfijas, dokumenti un relikvijas par *LM* laikmetu Latvijā. Par laikmetu piecdesmit gadu garumā.

Ceturtdien, kad tika atklāta izstāde, pagāja tieši 50 gadi, kopš iznācis pirmais *LM* numurs, kurš ar Lēnina portretu pirmajā lapā bija izstādīts, domājams, ka visvairāk un vērtīgākā relikvija par šo laikmetu. Šeit pat apskatāms arī pagaidām pēdējais *LM* numurs, kas iznācis 1994.gada novembrī, turpat arī dokumentālas liecības par *LM* pēdējām dienām Preses namā — sarakste ar Kultūras un Finanšu ministriju, kā arī paziņojums, ka par parādu nenomaksāšanu redakcijas telpās vairs netiks ielaisti redakcijas darbinieki. Izstādes iecerētais autors un īstenotājs ir ilggadējais *LM* fotogrāfs Gunārs Janiņš, kas kopā ar *LM* pavadījis 28 gadus. Izstādē redzamas viņa fotogrāfijas, kurās iemūžinātas kādreiz tik populārā un iemīļotā laikraksta dienas un nedeļas.

Līdzās *LM* bijušajiem, esošajiem redaktoriem, galvenajiem redaktoriem, autoriem un vēl citām visnotaļ prominentām personām, kas savulaik ieguldījušas arī savu artavu

LM tapšanā, svīnīgajā pasākumā piedalījās arī kultūras ministrs Jānis Dripe, kurš klātesošajiem solīja, ka pašreizējā situācija, kad apstājusies *LM* iznākšana, esot tikai neliela pauze spēku izvērtēšanai un apkopošanai. Iespējams, ka *LM* laikmets vēl turpināsies, varbūt citādā kvalitātē vai kvantitatī, bet turpināsies, jo šī vieta jau nevarot palikt nepiepildīta.

Savukārt piecdesmit gadu jubilejas otrajā cēlienā Reiterņa namā pēc šampānietes glāzes un muzikālas iesildīšanās Velju zālē pasniedza balvas *LM* rīkotā izstāžu konkursu uzvarētājiem. Šogad bija nolemts nepiešķirt galveno balvu, rezumēja žūrijas komisijas priekšsēdētājs *LM* redaktora v.i. Pēteris Brūvers, taču stāsti kā jau katru gadu esot līdzīgi un to tematiskā dominānce šogad bijusi «trīsstūrī un sievietes dekrēta stāvoklī, no aborta līdz dvīņiem».

Otrās vietas ieguvēji šogad — Ārijs Geikins, Biruta Blumberga. Trīs trešās vietas savā starpā dalīja Monika Zīle, Andrejs Skailis un Edvīns Tauriņš, savukārt veicināšanas prēmijas saņēma Anita Liepa, Vija Guna Mikāne, Regina Ezera un Inta Gātere. Pēc nelielas muzikālas pauzes ar saksofona piedalīšanos tika pasniegta arī *LM* pārsteiguma balva — daži kilogrami svaigas gaļas stāsta *Buljona kauls* autoram Edvinam Tauriņam. Šogad *LM* izstāžu konkursu labvēļi bija c/s *Turība*. Pēc izstādēm, ceremonijām un prēmijām Reiterņa namā tikai tā isti sākas *LM* jubilejas svēības ar atcerēm, apcerēm un nākotnes vizijām. ♦

Literatūras un Mākslas pilārs un pēdējais mohikānis Gunārs Janiņš un Jānis Skapars. Viņš sešpadsmit gadus bija *LM* redaktors, ar viņa atnākšanu tā pārtapa par iespaidīgu, sprauņu un tautā mīļotu avīzi, un ar viņa aiziešanu sākas tās noriets. Foto — Vitālijs Stipnieks, A.F.I.

SARUNAS STILĀ

Balts zilonis sarkanmatei

Daira Āboliņa, speciāli *Dienai*

Sarkanmate esot bijusi Anglijas karaliene. Viņai bija lemta skaļa un spilgta dzīve. Ne jau ar karalisko matu toni Aurēlija Ānužīte iekaroja latviešu kino, bet tomēr... Varbūt Lietuva ir uz mums mazliet greizsirdīga. Ja Aurēlija būtu krāšņojusi lietuviešu filmas, tas būtu tikai loģiski. Bet ir noticis citādi.

Pašlaik viņa ir Teātra fakultātes studente Rīgā, publiski sumināta kā pēdējo gadu labākā latviešu kinoaktrise, bet viskastaļko titulu viņai ir uzdāvinājis mazais Mikus. Viņa ir mamma.

Spogulis

Man varbūt bija kādi desmit gadi. Es vēroju sevi, kāda izskatās, kad esmu bēdīga. Ieslēdzos vannas istabā un pie spoguļa sev tēloju, ka raudu, lai pārliecinātos, kā tas izskatās no malas. Caur asarām sāku smaidīt. Tādas asas izjūtas. Tad mierīgi noslaucīju asaras un aizgāju no vannas istabas apmierināta, ka es to varu izbaudīt. Kaut gan es nekad nedomāju, ka kļūšu par aktrisi. Bet laikam tas, kas cilvēkā ir, agri vai vēl izlaužas ārpusē.

Vai, domājot par aktrises darbu, ir tāds motīvs — patīkt citiem?

Nezinu, bet laikam jau ir. Pusaudzes gados ļoti gribēju patīkt, gribējis izdarīt kaut ko labu. Taču ar laiku es sapratu, ka patīkt visiem nav jēgas un tas nav arī iespējams. Man patīk aktrise Bārbara Streizande, bet viņa taču nav skaistule. Šausmīgi kaitina un pat sadusmo, ja kādreiz cilvēki saka, ka es kaut kas esmu tikai savas ārienes dēļ. Man pat ir gribējis sevi saskrāpēt, lai taču novērtētu cilvēku mani.

Vai spilgta āriene var traucēt?

Kādu brīdi tā man bija problēma. Gāju pa ielu un reizēm bija bail, ka mani kāds aizskars ar skatienu. Aizvainos. Protams, āriene ir vajadzīga. Man ir jābūt precīgai par to, kādu Dievs mani radījis, un tāda es arī esmu.

«No kurienes tu nāc, uz kurienu tu ej»
(laikam Staņislavskis)

Tagad, kad neesmu vairs Lietuvā, nevaru vairs paslēpties mammas klēpi un ir jāturas pašai, daudz ko ar prātu sāku novērtēt. Es esmu no Paņevēžas. Ģimenē esam trīs māsas. Es esmu vidēja. Mamma mūs visas dzīvis dzina uz mūzikas skolu. Jau nāc un vecāki māsai mācījis arī mākslas skolu. Bērnišķi likās — nu paši sliktākie vecāki. Nelaida vaka-

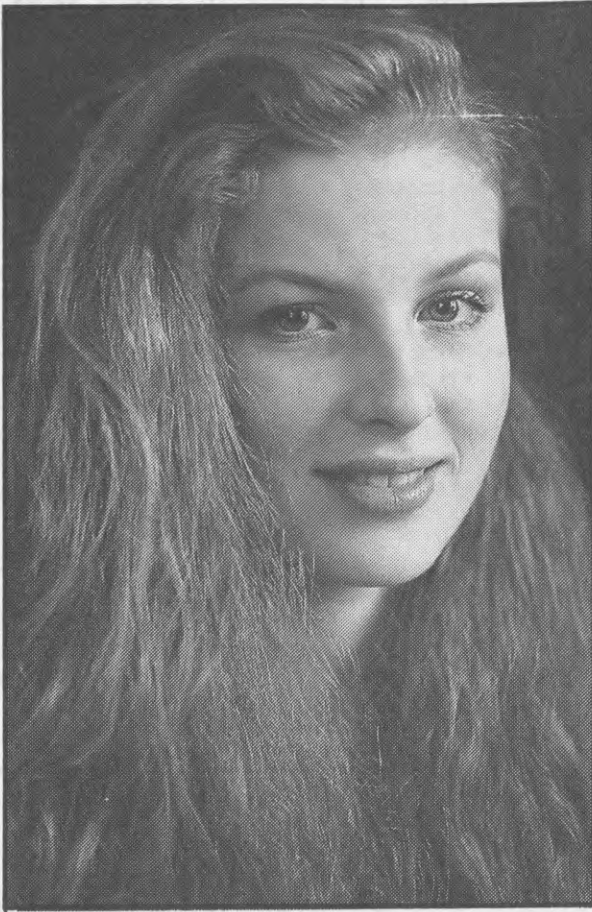
ros uz ballītēm, stingri katoliskā garā audzināja. Vectēvs bija izsūtīts uz Sibīriju, un mēs ļoti noslēgti dzīvojām. Taču tagad, savā dzīvē, es bieži lietoju mammas frāzes. Visu atļaut — tā patiesībā ir egoistiska mīlestība. Ja tu aiziedz bērnam, viņš domā, ka tu esi sliktas un viņu nemīli. Mazais jau nesaprot, kāpēc tu to dari. Brīvību var atļaut tikai tad, kad bērns pats apjēdz, ko darīt ar savu dzīvi. Mani vecāki to un izdarījuši.

Kā vecāki uztver notikumus tavā dzīvē?

Protams, ka mammai šāp sirds, ka esmu tik tālu projām. Taču tā ir neegoistiska mīlestība. Darīt kaut ko nevis sava miera un labsajūtas dēļ, bet mīlēt tāpēc, ka mīli. Mani vecāki paši vēl ir gados jauni cilvēki un ļoti saprotoši. Tad, kad man piedāvāja pirmo lomu *Zirneklī*, tēvs par kino zināja vairāk par mani. Viņš man brauca līdz uz Rīgu, kad te vajadzēja parakstīt līgumus. Es taču neko nesapratu par tām naudām, kino man bija pilnīgi sveša, mulsinoša dzīve. Vecāki, protams, neteica — filmēties plika, bet viņi mani iedrošināja piekrist lomai. Izskaidroja, ka šim intīmajam epizodēm jāpalīdz dubliere.

Vai tu pa šiem gadiem esi mainījusi domas, ko aktrise drīkst un ko nedrīkst darīt kamerās priekšā?

Tā ir katra iekšējā barjera. Daudz kas ir atkarīgs no tā, kāpēc tu to dari, jo ir dažādi scenāriji un mākslinieciskie mērķi. Ir tāda kotele, kur sabāzta olas, sipoli, loki un vēl kaut kas. Vārdu sakot, kas tur iekšā, nav isti skaidrs. Ir arī cita veida māksla, un tās nav salīdzināmas lietas. Var sagatavot garšīgu ēdienu, bet pasniegt smirdīgā šķīvī un ēst ar rokām. Toties kaut ko pavisam parastu var ielikt sudraba traukā, baudīt sveču gaismā un iztēloties, ka tas ir diez kas. Es domāju, ka ar kino ir tieši tāpat. Ir epizodes, kur intimitāte ir nepieciešama. Galu galā no kā tad mums tie

Aurēlija Ānužīte. Foto — Jānis Buls, *Diena*

bērni dzimst. Tas ir normāli, un tas ir jāsaprot. Šokē tikai tas, ka tos jādara atklātā veidā, un negribas, lai apspriest tavu ķermeni. Lai runā par dvēseli, tā taču ir augstāk.

Baltā ekrāna maģija

Paņēma mani tādu jaunu, nepieredzējušu un iemeta šajā darbā. No malas izskatās, ka citi aktieri to dara it kā viegli. Viņi saprot, kādām jūtām ir jābūt uz ekrāna. Es neko nezinu un plosu sevi. Es pat kādreiz domāju — pareizi, ka aktierim maksā par profesionalitāti, kad viņš jau visu māc. Iesācējam ir 200 reizi grūtāk, jo viss notiek pirmo reizi. Tu esi tāds drebošs un atkarīgs no visiem, bet centies, ļoti, ļoti centies kaut ko izdarīt.

Man bija astoņpadsmit gadu, kad pirmo reizi izsauca uz provēm uz Almatu. Braucu pirmo reizi mūļā Vilņā, uz kaut kādu lidostu. Sēžos un lidoju: Rīga—Maskava—Almata—Vilņa. Kāpēc es visu varēju izdarīt? Laikam jau radošs darbs ir tāda kā saindēšanās. Man ir tāds

raksturs, ja kaut ko nolemju, tad visu pārvarēšu, otrādi apgriežīšu, lai savu sasniegtu.

Satikšanās

Es šo «kāpēc» esmu sev uzdevusi neskaitāmas reizes. Lietuvā iesāku mācīties Teātra fakultātē, nebiju ne filmējusies, ne teātri spēlējusies. Rīga ir mans liktenis — nu kā citādi to nosaukt! Ar Ivaru Kalniņu mums vajadzēja spēlēt kopā jau *Zirneklī*, bet mēs nesatīkāmies. Torēz es vispār jutos ļoti neatkarīgu un patstāvīgu. Es gribēju būt viena ar savu profesiju un atdot tai sevi visu. Tomēr dzīve saļiek tā, kā tai vajag. Tikai pēc pāris gadiem mēs ar Ivaru bijām salikti kopā filmā *Degrašanās ģimenes nosēpumi*. Mums vajadzēja filmēties vienā kadrā un, pēc lomas, no manas pušes bija nepieciešama mīlestības iniciāta. Režisorei pirmās dublēs nepatika, likās neists. Tad mēs pārfilmējām... Vienu vakaru piezvanīju mammai uz mājām un pateicu — es mēlu rīgu. Cilvēki, kas apkārt dzīvo normālu dzīvi, droši vien bija šokā.

Tu juti apkārtējo cilvēku reakciju?

Jā, vēlāk. Sākumā man tas nebija būtiski. Tas jau ir tas dzīves brīnums. Lielās jūtas tu ar prātu nevari būt ne par, ne pret.

Pieradināt mājas

Tajā laikā, kad es šeit tikai filmējos, braucu uz mājām katru sestdienu un svētdienu. Es zināju, ka tas beigsies un es braukšu atpakaļ uz Lietuvu. Arī tad, kad izšķiros par palikšanu Rīgā, es neapzinājos, ka tas būs tik grūti. Pagāja kādi divi trīs mēneši un mācās virsū tādas netveramas, mežonīgas skumjas. Es nevaru šeit rīkoties tā, kā būtu izdarījis, rīkojusies, dzīvojot Lietuvā. Šeit zūd kaut kāda iniciāta.

Ar ko tev šajā vidē ir visgrūtāk sarast?

Vienkārsi cita zeme. Tas nav pašamam vārdos. Cita smarža. No malas likās divaini — atbrauc ārzemju latvieši un raud. Tāpat likās — nu cik tad te tālu Lietuva, 150 kilometri, bet es pārbraucu robežu un

liekas — krāsas izmainījušās, kliegt gribas. Tur pat lauki un koki ir milāki. Sākumā likās — vai tiešām arī es uzvedīšos tik banāli. Lietuviski ir tāds teiciens: *Namai pragarai — be namu negerai* (mājās elle, bet bez mājās slikti). Es runāju latviski, un tas mani padara tuvāku šejieni, bet tā tomēr ir sveša valoda. Varbūt vienīgi bērniņš man palīdz pierast un saprast, ka mājas ir šeit.

Daudz laimes Mikus dzimšanas dienā!

Kamēr nav bērna, daudzas lietas nevar saprast. Es biju izlasījusi daudzas grāmatas, bet nevarēju iedomāties, ka tas ir TĀ. Un ne citādi. Viņš kļūst par dzīves centru.

Ko pusītis izmainīja tavā dzīvē?

Sākumā es no sava bērna emocionāli baidījos. Es nezināju, vai drīkstu viņu paglāstīt, varbūt viņam nepatīk. Vienreiz viņš mums ļoti raudāja, zils palikdams. Izsaucām ārstu. Viņš paskatās — bērns pilnīgi vesels. Dakteris saka — vispirms paši nomierināties un pēc tam ejiet pie bērna. Dēlīns mums iemācīja savaldīt savas emocijas. Otrā lieta — taupīt laiku. Agrāk es bieži aizdomājos, nezināju, kas man rokās, kur ko esmu nolikusi. Staigāju sapnodama. Tagad viss ir savās vietās. Un divaini, bet paliek laiks arī sapņiem. Kā sievietei dēls man iemācīja būt stiprai. Viņam ir tikai pusgadiņš, un es vēl nevaru staigāt pa ciemiem. Tāpēc es reizēm pat atļaujos uzvesties «nepieklājīgi». Nav jau tik vienkārši. Esmu paņēmusi akadēmisko gadu, bet uz skolu grības iet vēl vairāk nekā agrāk. Reizēm pat asaras izsprāgst.

Taču māksla esot greizsirdīga arī uz bērnu...

Man liekas, ka dzīvē nekad nav tāds pilnīgi tukšs laiks, kad ar prātu tu var izrēķināt — nu es varu atļauties bērnu. Vienmēr būs vai filma, vai loma, vai kas cits. Cilvēks tā ir iekārtots, ka visvarīgākais lietas tas, kas notiek pašlaik.

Ja tu gribi kaut ko saņemt, tev ir no kaut kā jāatsakās

Viens mans kursa biedrs nesen pārmāta, ka es upurēju sevi bērnam.

Vai bērns tev iemācīja upu-

rēties?

Es domāju, ka esmu cilvēka tips, kas ir gatavs upurim. To man devusi ticība. Mana tante mācīja: ja kāds cilvēks runā pret Dievu, ir jāpasaka, ka viņš dara slikti, pat ja par to tevi izslēgs no šīs sabiedrības. Varbūt tas izklausās divaini, bet pēc *Zirneklis* es nopietni gribēju iestāties klosterī. Es jutos kaut kā aptraipījusies. Man vienmēr ir liecības, ka cilvēka augstākā pakāpe ir mūks. Protams, runa ir tikai par tiem, kas to dara pēc pārliecības, nevis tikai dzīvo šādu dzīvi.

Vai tiešām filma tev tā māmudīnāja?

Ja. Varbūt es biju psiholoģiski ļoti nogurusi. Es biju gatava mēnisi medītēt un runāties ar Dievu. Es biju satikusi Ivaru. Mani audzināja patēvs, un es viņu dievināju arī par to, ka viņš apprecēja un mīlēja manu māti ar diviem bērniem. Es nebūtu sev atļāvusi šīs jūtas pret Ivaru, ja zinātu, ka tāpēc izjaucu ģimeni. Es to nedariju. Viņiem bija pašiem savas problēmas. Es zinu, ka cilvēki domā visādi, bet patiesība ir manā dvēselē.

Vai tas bija iemesls, kāpēc tu izvēlējies laicīgo dzīvi?

Viens ticīgs cilvēks man stāstīja par kādu jaunu meiteni, kura bijusi gatava ziedoties Dievam. Baznīcas kalps viņai uzdevies viņu jautājumam — vai tu gribi bērnu? Tas izšķīra visu.

Bailes

Tas ir apburtais rats, no kura jātiek valā. Visās lietās. Es ļoti labi atceros, ko man mācīja psihologs, gatavojoties dzemdībām. Viņš zīmēja apli. Kas ir bailes? Bailes ir sāpes. Kad sāp, tad ir bail. Atkal bailes, atkal sāpes. Tikai tad, kad tu esi brīvs, tu vari radīt.

Kas attiecas uz kino, tad bailes ir drusku vajadzīgas. Tad tās pāriet uz stiprām emocijām, uz tādu sāpīnātību. Taču es esmu pārāk eksplozīva. Ivars man reizēm saka — nu nomierinies. Man reizēm ir tā, ka es varētu iet un izciņģt mežu. Man liekas, ka aktiera dzīvē es šo enerģiju varētu atdot. Es, protams, nezinu, vai kā aktrise būšu vajadzīga arī pēc dažiem gadiem, bet es gribu

bu šo darbu darīt.

Varbūt es vēl esmu pārāk jauna un mana sirds ir atvērta visam. Ar katru neveiksmi vai veiksmi tā veras ciet. Un es saprotu, ka man jāmēģina uzcelt sētiņu ap sevi un mazliet jānocietinās.

Lai aizsargātos?

Arī tāpēc. Man ir jāiemācās koncentrēties vissvarīgākajām lietām. Vēl tagad liekas — daudz ko labo var atšķirt tikai tad, kad esi to piedzīvojis. Es vispār esmu dzimuši bērns — māte vai māte — bērns. No vienas pusēs, esmu šausmīgi bērnišķīga, no otras, apzinīga un nopietna. Naivitate gan zūd, bet tomēr saglabājas. Šajā ziņā es droši vien nekad nemainīšos. Man šīs iekšējais intervāls ir milzīgs, un tāpēc grūti dzīvot.

Liels, balts zilonis no Norvēģijas

Vēl jau viņš ir diezgan netīrs, un paies vēl ilgs laiks, kamēr zilonis kļūs balts. Norvēģi man piedāvāja lomu filmā *Rīgas jumpravas* tad, kad es jau gaidīju Mīku. Režisors visus notikumus uztvēra nepareizi mierīgi. Iekļāva filmas budžetā naudu auklītei, pasmeļam un izteica līdzjutību skaņu režisoram. Viņa darbs var izrādīties ļoti grūts, ja mazais Mikus aiz kadra visu laiku raudās.

Vai tas nozīmē, ka tavā obligātajā programmā iekļaus rūpēs starp bērnu barošānu sava vieta ir norvēģu valodai?

Filma netiks pārskaņota, un tas nozīmē, ka man kadrā jārunā norvēģiski. Studija maksā manam skolotājam, un tā es mācos reizēm ar Mīku uz ceļiem. Ļoti interesanti, protams. Vēl viena svešvaloda, kas nav līdzīga nevienai no tām, ko es zinu. Mans partneris būs norvēģu aktieris. Pēc scenārija es esmu viņa sekretāre un tulks. Būs arī mīlestība — kā parasti uz ekrāna — skaista. Sākumā meli un intrigas, bet patiesībā istas žūtas. Sekretāres jau laikam ir temperamentīgas — visu laiku acis valā un trešā acs pakausi. Norvēģi ir mani apdrošinājuši, un būs jānoliek arī autovadītājs tiesības. Tā kā — zilonis ir liels. Jācer, ka atnāks. ♦

BALETS

GRĀMATA

MŪZIKA

Ilzes Liepas balets Rīgā

19. un 20.janvārī Kongresu namā — Ilzes Liepas baleta trupas koncerti

Eriks Tivums, speciāli *Dienai*

Dīvi vakari ar Ilzi Liepu. Noslēpumainu un daļu primabalerīnu. Talantīgu un darbīgu sava izcilā tēva Māra Liepas meitu. Paradoksālu dejojātāju un lielu dejas aktrisi.

Jo sākums nebija viegls. Tāni nu jau patālajā 1981.gadā, kad Ilze un Andris beidza Maskavas baletskolu, bet viņu tēvs — Valsts teātra mākslas institūta Baletmeistaru fakultāti, man laimējās būt skolas izlaiduma eksāmenos. Beidza četras zēnu klases — un zeltmatīnais Andris neapšaubāmi bija labākais «klasīks». Beidza četras meiteņu klases — te solēja Andra tēlaiku partneri Nina Ananiasovi, savukārt Ilze ar savu skaistumu un cēlumu pārsteidza raksturdeju eksāmenā. Kopā ar brāli polonēzē, pirmajā pāri — tas bija neaizmirstams skats. Un tomēr Lielais balets «sagriebe» tikai Andri; Ilzei ar lielām pūlēm atradās vieta mīmansā (mīmu ansamblī). Taču talants nebija noslēpams, vulkāniski laužās uz āru, baletmeistari deva slaidāji skaitulei solo vietas visdažādākajos spēnos, ungāros utt. Lielā baleta diktators Jurijs Grigorovičs, kas tolaik jau nida Liepu vārdu, errojās, bet bija spiests dusmas izgāzt ja nu vienīgi uz nežēlās tībā kritušo Māri Liepu.

Jau tajos gados Ilzei bezgala gribējās dejojot klasiku. Daudzos tas izraisīja šaubas, pat vīpsnu, bet atradās arī tādi, kas ticēja viņas klasiskās dejas talantam. Viens tāda mīla aizgādnis bija baletmeistars Aleksandra Čizova, kas palīdzēja veidot numurus, programmas, meklēja partnerus. Tie Ilzei vajadzīgi dižā augumā, apmēram kā mūsu Erlands Ziemeļs. Pirmā parādīšanās ar lielu nopietnu programmu notika tēva piemiņas vakarā. Tagad programmas izveidotas vairākkārt, nokomplektēts pašai savs ansamblis (Zīta Errsa un Aivars Lēmanis arī tajā pabijusi). Publika un kritika augstu vērtē viņas mākslu, neordināru balerīnas personību un spēju izvēlēties

Ilze Liepa. Foto — Boriss Kolješnikovs, *A.F.I.*

augstvērtīgu un negaidītu repertuāru. Savulaik *Fuete '90* skatītājiem viņa rādīja *Mirstošo gulbi* un slave no *Krievu deju* Goleizovska horeogrāfijā. Pērn baleta zvaigzņu koncertā Rīgā nodevoja brīnišķīgo *Seherazades* un *Zelta verga* divdeju. Tagad repertuārs papildinājies ar tādām XX gadsimta horeogrāfijas šedevriem kā Džordža Balanchīna *Silvija*, Morisa Bežāra *Rozes nāvi*, Hamburgas brīnumbērna Džona Noimaiera *Kamēliju dāmu*. Protams, vienmēr repertuārā ir *Mirstošais gulbis*, kuru Ilze dejo

neatkārtojami daļi un traģiski.

Soreiz vienas trupā ir baleta zvaigznes no Lielā teātra Maskavā un Pēterburgas Marijas teātra. Kas interesējas par baletu, labi zina Allas Mihaļčenko, Sergeja Vihareva, Aleksandra Kļevčova u.c. vārdus — tie visi ir starptautisko konkursu laureāti, pirmas un premjeri savos teātros.

Formā aristokrātiski izkopta, muzikāli decenta, aktieriskajā izpaušmē noslēpumaini burvīga ir Ilzes Liepas māksla, un tikšanās ar viņu vienmēr ir Notikums. ♦

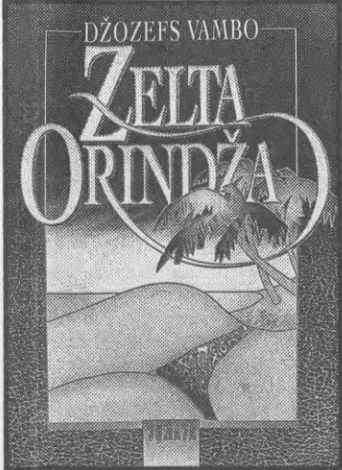
Poļu šņabis un amerikāņu dolāri

Džozefs Vambo. *Zelta Orindža*. Romāns. R., Jumava, 1995.Jānis Ramba, speciāli *Dienai*

Jā, ikkatrā no šīm divām vārdkopām piemīt varens spēks. Poļu šņabis valda pār romāna *Zelta Orindža* galveno varoni Vinniju Fārlovu. Amerikāņu dolāri — pār Vinnija partneri Tesu Bainderu. Fonā — pusmūža kaislības, ASV tiesībsargāšanas iestāžu ikdienas, skaistā Kalifornijas piekraste un burāšanas prieks, un vēl — kāds miklains nāves gadījums...

Tā pie latviešu lasītājiem ierodas vēl viens no mūsdienu amerikāņu izklaidējošās literatūras korifejiem — Džozefs Vambo. Rakstnieka karjera nav Rietumu literatūrā nu jau tipiskais filoloģijas bakalaura — maģistra — doktora ceļš. 1960.gadā Džozefam Vambo bija divdesmit trīs, bija izdienējis armijā un universitātē, visi ceļi valā, tomēr viņš kļuva par parastu Losandželosas policistu, tāpat kā savulaik viņa tēvs. Pēc desmit gadiem iznāca no darba brīvajos brīžos tapušais romāns *Jauņie centurioni*, kas, brangi pārsteidzot pašu autoru, kļuva par sensacionālu bestselleru. 1972.gadā tapusi filma ar tādu pašu nosakumu darīja rūdīto kārtībnieku vēl populārāku un bagātāku. 1974.gadā Džozefs Vambo negribīgi aizgāja no darba policijā un nu jau divdesmit gadus ir piesējis sevi pie rakstāmgalda — kā jau katrs krietns literatūras dūzis. 1990.gadā pirmoreiz iznācis *Zelta Orindža* ir Vambo divpadsmitais romāns. Ar pirmo romānu tam kopīgi tiešām interesantē un sulīgā amerikāņu policistu ikdienas apraksti. Arturam Heilijam nav jēgas rakstīt savu kārtējo «speciālo zēno» romānu par policiju — šo darbu ir izdarījis Vambo.

Visai svaigi ir arī personāžu savstarpējo attiecību skicējumi. Ja *Zelta Orindža* galvenais varonis

Vinnijs ir vienkārši un pamatīgi iemīļējis, tad šī notikuma vaininiece Tesa izspēlē savu likteni ar istu negēlības šarmu. Latviešu lasītāju varbūt pārsteigs, cik pašsaprotami un iecietīgi romāna varoni uztver Tesas tēva un viņa drauga Vorne- ra traģisko milas stāstu, cik neitrāli par to vēsti autors, lai gan sižetiski un emocionāli romānā visnotaļ dominē pretējo dzimumu mīla un mīlēšanās.

Jau minēju, kādi (tomēr) ir centrālo personāžu galvenie virzītājspēki. Varu tikai piebilst, ka gan kriminālās, gan psiholoģiskās līnijas atrisinājums ir tiešām negaidīts. Pāris paskaidrojumi. Orindža nav vis apelsīns, bet gan tāds prāvāks Kalifornijas pagasts. Zelta? Tas tāpēc, ka Klusā okeāna piekrastē uz dienvidiem no Losandželosas savas vasarnīcas sacēlušies tie, kam šī metāla ir visvairāk. Romāna bārmējiem jo bieži pieprasītais «dubultais» šņabis nozīmē nieka 50 g. Faktiski — puslīti...

Romāns beidzas šādi: «Tad brunurpuču tēviņš sāka lēnām zagties pa letes virsmu.» Kāpēc? Tas lai paliek kopīgs noslēpums romāna lasītājiem un man — tulkotājam. ♦

Unikāls projekts Lielajā ģildē

Vladis Mirtovs, speciāli *Dienai*

Džeza gardēži pēdējā laikā Rīgā gandrīz neredz to notikumus, par kuriem ar aizrautību raksta autoritāvi Eiropas izdevumi un uz kuriem biļetes izķer Maskavā, Amsterdamā, Varšavā, Prāgā. Un tomēr 1995.gada sākums iezīmīgs ar to, ka Latvijas galvaspilsētā atgriežas viena no spilgtākajiem parādībām, kas savulaik lika mums atcerēties ikgadējo festivālu *Vasaras ritmi*. Tātad uzmanību: 22.janvārī Lielajā ģildē savu speciālo projektu teātri prezentē slavenais multiinstrumentālists, saksofona virtuozs, komponists, kinorežisors, vārdu sakot, cilvēks — džezs Vladimirs Čekasins. Kopā ar viņu atbrauc cilvēks — teātris, šodien pazīstamākais Maskavas neatkarīgais aktieris un režisors, Kinētiskā teātra dibinātājs Saša Pepelajevs.

Kas tad isti notiks? Būs filma *Bo- lero*, ko veidojis V.Čekasins un M.Bescastnovs un kas ieguvusi prestižā festivālā *Post-Montre-92* 1.godalgu. Šī lente ir pilnīgi visu Čekasina projektu garā: provinciāla melodrama ar emocionālu spriedzi, kustību filma. Zinot, ka nenogurdināmais Vladimirs Čekasins savos scēniskajos uzvedumos mīl un izmanto baletu, var iztēloties to efektu, kādu filma radīs Rīgā. Par slavenā džezista mūziku var runāt ilgi un dažādos aspektos. Minēsim tikai vienu: B.Čekasins ir mūzikas autors pazīstamajai Pāvila Lungina filmai *Taxi blūzs*, kas Kannu festivālā ieguva godalgu.

Unikālā projekta, kas notiks Lielajā ģildē, otrā daļa — izrāde *Zamzas dejas* pēc F.Kafkas stāsta *Pārvertības*. Tā ir Sašas Pepelajeva monoizrāde ar Vladimira Čekasina mūziku. Tas pirmizrāde ar milzīgiem panākumiem pagājušajā gadā notika Amsterdamā, Viļņā, starptautiskajā festivālā Volgogradā, bet pēdējās decembra dienās ar triumfu noslēdza teātrālo notikumu straumi Maskavā. Lūk, ko Eiropā rakstīja par šo dramatisko aktieri, mīmu, režisoru:

«Saša Pepelajevs, ļoti simpātisks krievs no Maskavas, atjauno izrādi, ko varētu aprakstīt kā ekspresionistisku ceļojumu caur gaismu un ēnu...» (*Time out*, Amsterdamā).

«...krievs Saša Pepelajevs izceļas kā spilgta ansambļa zvaigzne, ar neapšaubāmu vieglumu, artistisku spēku un dejisku maigumu provocē skatītājus uz triumfāliem aplausiem...» (*Flensburger Tagblatt*).

Lielās ģildes skatuvisko notikumu trešo daļu varētu nosaukt par muzikāli teātrālo darbību pēc krievu postmodernisma pilāra Dmitrija Prigova tekstiem.

Vladimirs Čekasins. Foto — Sergejs Budānovs

ATPŪTA

Kokteiļu receptes

Arve — mazs, patikams krodziņš Vecrīgas līdzās Zviedru vārtiem. Krodziņā var baudīt latviešu un vācu ēdienus, bet tā bārā — dažādas, apmeklētāju iecienītas kokteiļus.

Arve bārmenis **Edgars Smalkais**, latvieši tikai tagad sāk mācīties dzert, bet līdz mācīties baudīt alkoholu laikā, vietā, reizē un pareizajā daudzumā vēl tālu. Pats esmu izdomājis desmit kokteiļu receptes, bet **Arve** bārā var pagatavot arī **trīs tūkstošus** dažādu kokteiļu. Labam bārmenim, tāpat kā labam pavāram, savs darbs jābūt, tikai tad būs rezultāts un sajauktais kokteilis tiešām būs baudāms.

Kokteilis jāsaļē pareizi, glīti un interesanti jānoformē — tad pasniegto glāzi nemaz tik ātri negribas iztukšot un steidzīgi stiept roku pēc nākamās.

Ka gribat iedzert — dariet to nesteidzoties. Arī mājās pats sev pasniegt kārdošu kokteili glāzi. Kamēr saimniece gatavo ēdiena, pašai apetīte pāriet — *paēd* no smaržas vien! Vēlāk, pie galda, tik paknakstās. Lai jūmtā būtu ar kokteili gatavošanu un dzersanu!

Kokteiļu receptes izsmalcinātiem alkohola cienītājiem. Savstāv norādīts devās.

Malaizian Sliama jeb Cilpa

Dzīns — 3
Benediktīns — 1
Citronu sula — 2
Kirsu brendijs — 1
Pīdērkurs — 1 tējkare. Rūgtumam pievieno nedaudz angostūras.
Long Island jeb Garā sala
Degvīns — 1
Rums (baltais) — 1

Anekdotas

Kāds partijas komitejas darbinieks lekcijā plaši izskaidro jaunāko CK lēmumu par alkohola postošo iespaidu uz padomju cilvēka spējam sasniegt gaisiņas komunisma virsotnes. Lekcijas beigās viņš uzdod jautājumu klātesošajiem, pārbaudīdams, vai visi pareizi sapratuši lēmumu.

— Nu, kā, biedri, kāda tad ir padomju cilvēka attieksme pret alkoholu?

Zālē kļūsums.
— Nu, Uldi Janovič, ko tu vari teikt?

Kazociņš negribīgi pieceļas, bet tad ar ista padomju cilvēka lepnumu skāji nosaka:
— Alkohols ir mūsu ienaidnieks, bet padomju cilvēks ienaidnieka nebistas.

Notiek pasaules zinātnieku konference Madridē. Sprīžs, ko darīt ar Sahāras tukšnesu smiltīm. Liešas vētras, kas visai bieži plosās Āfrikā, paceļ šīs smiltis gaisā un nes

Edgars Smalkais.
Foto — Raitis Puriņš, Diena

Dzīns — 1
Tekila — 1
Citronu sula — 1
Pievieno nedaudz kolas.
Eye opener jeb Aterot acis
Pernods — 1
Apelsīnu likieris — 1
Kakao likieris — 1
Rums (baltais) — 4
Mai Tai
Rums (tumšais) — 1
Rums (gaišais) — 1
Apelsīnu likieris — 1
Amareto — 1
Ananasa sula — 1
Laima sula — 1
Apelsīnu sula — 1
Citronu sula — 1
Grenadīns (sīrups) — 1/2
Flint Lock jeb Kramenica
Burbons — 1
Ābolu likieris — 1
Apelsīnu likieris — 1/2
Citronu sula — 1/2
Grenadīns (sīrups) — 1/2

Ir gan mulķi!

Jauna skolotāja iznāk no klases, kur vadījusi savu pirmo stundu. Darbābiedri ar neviltotu interesi apvaicājas, kā veicies.
— Ir gan mulķi šajā klasē! — skolotāja sašutusi. — Es viņiem izstāstu pirmoreiz, viņi nekā nesaprot. Es viņiem izstāstu otrreiz, viņi nekā nesaprot. Tad es viņiem stāstu trešo reizi, un jau man pašai viss ir skaidrs, bet viņi vēl nesaprot...
— Nu, kā, biedri, kāda tad ir padomju cilvēka attieksme pret alkoholu?

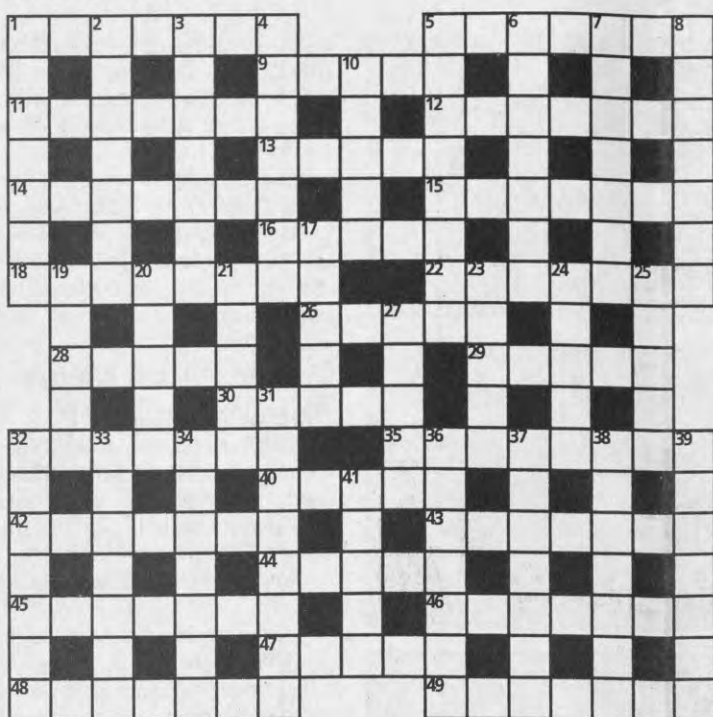
Zālē kļūsums.
— Nu, Uldi Janovič, ko tu vari teikt?

Kazociņš negribīgi pieceļas, bet tad ar ista padomju cilvēka lepnumu skāji nosaka:
— Alkohols ir mūsu ienaidnieks, bet padomju cilvēks ienaidnieka nebistas.

Notiek pasaules zinātnieku konference Madridē. Sprīžs, ko darīt ar Sahāras tukšnesu smiltīm. Liešas vētras, kas visai bieži plosās Āfrikā, paceļ šīs smiltis gaisā un nes

Krustvārdu mikla

Jānis Birzulis

Horizontāli. 1. Priekšzīme. 5. Dienvidu garšviela. 9. Plaša, līdzena Dienvidamerikas zāļu stepē. 11. Izrunas veids. 12. Panātru dzimtas lakstaugs. 13. Garāka upe Latvijā (452 km). 14. Līkne, kas plaknē veido lokus ap vienu un to pašu punktu. 15. Sevišķi garšīgs ēdiens, dzēriens. 16. Šķidruma patoloģiska uzkrāšanās audos. 18. Valnīm līdzīgi (kā) veidojumi. 22. Tējica dažās Āzijas zemēs. 26. Pastāvīgs zemes garozas minerālu agregāts. 28. Pivēlība, elegances. 29. Balss, runas nokrāsa. 30. Dekoratīva vāze, kurā ieliek puku podu. 32. Tintezīvs. 35. Ļoti labas, slavējamās. 40. Asinsvadu sienu periodiska svārstīšanās. 42. Slimība, ko izraisa nikotīnskābes trūkums organismā. 43. Sistemātiska vingrināšanās. 44. Apdzīvota vieta Tukuma rajonā. 45. Eitiskābēns sāļi. 46. Latviešu rakstnieks, filozofs (1909—1974, emigrācijā). 47. Cēltņu augšējie nokļājumi, segumi. 48. Lite-

Nevar paciest kliegšanu
— Par ko tu mācies pēc skolas beigšanas? — klases audzinātāja jautā kādai skolniecei.
— Par grāmatvedību.
— Par skolotāju nevēlies? Tev ir dotības.
— Nevaru paciest to mūžīgo kliegšanu...

Ir taču jāiet uz skolu
Pirmajā septembrī Jānītis apšēžas skolotājas norādītā vietā un sāk vērot klases biedrus, īpašu uzmanību pievēršams meitenēm.
— Nav nevienas skaistas meitenes, — viņš skumīgi nodomā. — Būs garlaicīgi.

Stundas beigās viņš tomēr pirmajā solā pie paša loga ievēro tumš-

rārs darbs par tautas teiku motīviem. 49. Uzcelt, izbūvēt pagaidu mītni no garena materiāla.
Vertikāli. 1. Paaugstinājums uz skatuves. 2. Vārda sintaktisks pakārtotums citam vārdam. 3. Vienots, apvienots. 4. Tievī, gari makaroni. 5. Mazās gobas. 6. Kuģu kapteiņi senajā Grieķijā. 7. Valsts Eiropā. 8. Vēsturisks soda rīks. 10. Zāliens. 17. Zīgu aizgādnis senlatviešu mitoloģijā. 19. Kaklausts vai šalle. 20. Jokdari, aksti. 21. Dž. Pučini opera. 23. Zīrga sari. 24. Matu krāsa. 25. Sasietas nesamais. 27. Eiropas valsts naudas vienība. 31. Lugas *Sid-raba šķidrums* autore (1865—1943). 32. Iejusties kāda pārdzīvojamos, domāšanā. 33. Ar galu pildītas klimpas. 34. Kaķu dzimtas dzīvnieks. 36. Organiska viela, kas rodas, savstarpēji iedarbojoties spirātam un skābei. 37. Iestāde, kurā izcieš sodu. 38. Uztkūmi zem acīm. 39. Panākt, ka sadalās atsevišķos grupējumos. 41. Nesteidzoties. ◆

matī ar divām garām bīzēm. Starpbrīdī Jānītis uzrunā bižaino:
— Tu man patīc, draudzēsimies! Mani sauc par Jānīti.
— Draudzēsimies, esmu Ilzīte.
— Vai tu, Ilzīt, neatnāktu pie manis šovakar, mans tētis un māmiņa pēcpusdienā aizbrauc uz laukiem.
— Ja varēšu, būšu, — Ilzīte atbild.
Norunātajā laikā tomēr Ilzīte ir klāt. Ar zināmu satraukumu Jānītis ievēd kārtīgā skolas kleitīnā gērbušos meiteni savā istabā. Kad viņi iemalkojuši glāzi šampanieša ar konfektiem, Jānītis ievaicājas:
— Sakī, Ilzīt, kāpēc tu atnāci šajā skolas kleitīnā?
— Man taču rit būs jāiet uz skolu, — izbrīnījusies par jautājumu, atbild Ilzīte. ◆

SMALKO APRINDU HRONIKA

Žurnālists K.

Gāja viendien, un tā bija vakardiena, Žurnālists K. pa Gertrūdes ielu, skatās — visi garāmģeji tā aizdomīgi lūr *Picas Lulū* skatlogos. Kas par lietu? Iet šis iekšā, skatās atkal — galdiņi sabidīti garā rindā, apkārt sēd kungi un dāmas un loka kungos lielus picas gabalus. Bet pašā vidū (lauz, ne galdā) sēd **Māris Gailis**, pats premjers! Un arī ēd! Ieraudzījis Žurnālistu K., viņš aizdomīgi pašķīlē uz savu preses sekretāru **Rolandu Tjarvi**, sauktu arī par Roli, un tad ar laipnu un, jāatvairī, nedaudz taucaini spīdīgu smaidu aicina Žurnālistu K. pie galda.

Pārsteigtā garāmģejēja loma nospēlēja, informācijas nolūds avoti palikuši neatklāti, un Žurnālists K., pagēmis skīvi un duramos, kēras pie ēšanas. Izrādās, šoreiz premjers nolēmis pie pusdienu galda sēties

nevis ar kādiem augstiem kundzēm, bet ar sava biroja darbiniekiem un apsardzes vīriem. Arī runas ne par darbu, ne par dzīvi, bet tā — par šo un to.

Līdz pat jauko pusdienu beigām Žurnālistam K. tā arī neizdevās noskaidrot, kāpēc premjeram iegribējies ēst tieši *Lulū Picā*. Kad starplaiķā starp diviem *superpicas* kumosiem Žurnālists K. nevainīgi ievaicājis M. Gailim: «Kāpēc *Lulū Pica*», premjers atbilda: «Kāpēc Žurnālists K.», uz ko Žurnālists K. savukārt nekautrīgi atvaicāja: «A kāpēc Māris Gailis?»

Pedējais jautājums premjeram acimredzot izrādījās vēl smagāks par diviem picas gabaliem un kungu *Aldara Luksu* alus, jo uz to viņš neatbildēja pat izvairīgi. Palīgā steigda preses sekretārs: «Mēs te garāmejoj...»

Pa to laiku premjera padomnieks **Pēteris Bankovskis** blakusēdētājiem stāstīja par nesen Gildē notikušo Latvijas aristokrātu salidojumu. Kad viņa priekšnieks pieslēdzās sarunas pavedienam, padomnieks izpelnījās nosodījumu, kāpēc uz valdības māju atnākušais augstmaņu ielūgums nav nonācis uz premjera muzejā līnētā augstmaņu galdā.

Cits padomnieks un *LC* stratēģis **Juris Lorencs** galdā otrā galā starp vairākam picām mēģināja atrast veģetāro picu, bet citi savas picas vēlīgi meklēja gaila galu.

Premjers preses klātbūtnē nepadomīgi atklāja, kur pavadīs nakti no svētdienas uz pirmadienu, jo raugi, Zaigā Gailē *Berga bazārā* projekta ietvaros iekārtojusi restorānu *Andalūzijas suns*, kura atklāšanu 22.janvārī nakti ar savu klātbūtni tad arī pagodinās Māris Gailis. Iespējams, valdības vārda suminot ne tikai *Suņa* saimnieku Augustu Sukutu, bet arī savu kundzi.

Kad premjera satrauktais skaistens pulksteni lika manīt, ka sēdēšana galā, *Lulū* iapašnieks, *Picas TV* zvazņnie un šoreiz arī apteksnis **Elmārs** ar uzrunu *Piemums bijis jau Miks Džegers, Maikls Džeksons un mana mamma, tikai Ministru prezidents vēl nav bijis lūdzis M.Gaili uz acimirkliņu dubultportretu.*

Bet Žurnālistu K. vairāk par šo notikumu interesēja noreķināšanās. Un ne jau summa, jo 35 latu un 18 santimi uz tik daudziem cilvēkiem tāds nieks vien līkās, bet finansējuma avoti. Tikai pēc pusdienām premjers Žurnālistam K. atklāja, ka par pusdienām maksājis... *Neatkarīgā Čīna!* Ik nedēļu tur parādās premjera parakstīti rakstiņi, un honorāru par tiem tad arī nolēmuši notriekt picās. Šķita, ka visi premjera rakstu autori par šādu izvēli bija apmierināti. ◆

«Lulū Picas» Superpica ar spēcinošajām austrumu mērcēm, **Aldara Luksu** alus un piparmētru tēja premjeram **Mārim Gailim** garšoja labi. Un dāksīna arī nebija smādejama.

Foto — Normunds Mežiņš, A.F.I.

Kalendāra nemieri Rīgā

Anita Smolenska

Kā izrādās, Rīgā vēl ir reformatori, kuri nevar un nevar samierināties ar Romas pāvesta Gregora XIII uzspiesto un par oficiālo kļuvošo gadu skaitīšanu. Absolūti ignorējot visus mūs, kuri jau gandrīz divas nedēļas domāja dzīvojam 1995. gadā, viņi šā gada atnākšanu sumināja 13.janvārī piektdienā, kad gadiem vajadzētu mīties pēc Jūlija Cēzara kalendāra.

Nesamierināmos reformatorus savā pajumtē nebaidījās uzņemt viesnīcas *Ridzene* direktors **Māris Gulbis**, kurš teicās Jaungadu jau reiz sagaidījis kā paklausīgam pilsonim nākas un sagaidīs vēl, ja vajadzēs. Vai tā būtu nejausa sakrība vai plānota akcija, bet *Ridzenē* saņakusajiem reformatoriem bija izteikta piederība tūrisma industrijas apriņķim. Viņi ar izrādās piesardzīgi ļaudis un bija nodrošinājušies pret iespējamām apspiešanām no ārpusē — iekšā varēja tikt tikai tie, kas spēja maksāt trīsdesmit latus, un šis drošības apliecinājums spoguļojās arī ielūgumā, sak — šādi tādi vis te nenāks.

Saimenieki ar ēdieniem un dzērieniem nesekoja un cēla galdā to pašu, ko savulaik Dānijas karalieni Margrēti, Vācijas prezidentam Rihardam fon Veiczeram un citiem augstiem viesiem: cūkgaļas ruleti ar pastēti un dzērveņu zeļu, vistas ruleti ar garneļiem, pildītu zandartu, svaigu gurķu muciņu par lietiem mētrūkiem, burkānu piramīdu u.c. Siltajā ēdienā visi dabūja pa gabalam pārspalvota un ugunojosa putna, kurš viesu vidū tika godāts gan par *Kekavas ugunīgo sprinteri*, gan *Kurica ne pīca, Ridzene ne carica*, un vēl citādi. Bet pēc pusnakts reformatori ēda cūcintori (laikam arī pēc Jūlija Cēzara nākamais ir Cūkas gads).

Viktors Lapčenko atzinās, ka jūtoties kā no laivas izmests, jo šī viņam bija pirmā reize vakara vadītāja lomā. Drīz Lapčenko kungam acimredzot apnika īdēni plūncātes un viņš darīja to, kas labāk padarās — tikai dziedāja. Tad rūpes par viesu garīgo komfortu visas viesnīcas zālēs nācās uzņemties jau pārbaudītu un daudz pieredzējušam ampelmanim **Gundaram Abolīnam**.

Pats Jūlija Jaunais gads atnāca ar biežu šampanieša korķu salītu, kas, šķiet, Rīgā ir pirmoreizēja parādība un par ko, citur redzot, Gulbja kungs solīja prasīt patenta maksu. Ar to būs jāreķina **Viola Lazo** un **Kārlim Vahšteinam**, ja tādu gribēs izsaist slāgermūzikas faniem *Vecā ratiņa* ballītē. ◆

AFIŠA NO 20. LĪDZ 27.JANVĀRIM

IZSTĀDES

VALSTS MĀKSLAS MUZEJS (K.Valdemāra 10a) ●
Vilhelma Purviņa pieminā. Lūcijas Kirsinskas darbi. Līlitas Postāžas darbi (līdz 22.I). Jēkabs Kazāks (no 27.I 15.00).
I, III, IV, V, VI, VII 11 — 17
ĀRZEMJU MĀKSLAS MUZEJS (Pils lauk.3) ●
Meisenes porcelāns. XVI — XIX gs. mēbeles. N.Hipa un G. fon Habsburgas gleznas un instalācijas. II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17
IZSTĀZU ZĀLE LATVIJĀ (Brīvības 31) ●
Impresionisti. Artgrāfiskās kopijas (no 26.I). II, III, IV, V, VI, VII 12 — 18
DEKORATĪVĀ LIETISKĀ MĀKSLAS MUZEJS (Skārņu 10/20) ●
Tallinas Mākslas universitātes absolventu jubilejas izstāde. II, III, IV, V, VI, VII 10 — 18
DAUDERĒ (Sarkandaugavas 30) Nīkļāvam Strunkem — 100. II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17
G.SKILTERA MEMORIĀLAIS MUZEJS (Daugavgrīvas 9) ●
Latviešu glezniecības klasika. III, IV, V, VI, VII 11 — 17
RAINA LITERATŪRAS UN MĀKSLAS VĒSTURES MUZEJS (Pils lauk.2 un 3) ●
Vilim Plūdīnim — 120. Rakstniecība un mūzika senajās fotogrāfijās. Jura Toropiņa gleznas. Arvīda Klišāna jubilejas izstāde. I, II, III, IV, V, VI 11 — 17
K.BARONA MEMORIĀLAIS DZĪVOKĻIS (K.Barona 3) ●
K.Barons V.Auziņa gleznas. Bērnu kluba *Sējīgs* nodarības III un VI (tāl. 284265).
20.I 16.30 Labdarības koncerts (vada Jānis Barons).
18.00 J.Podnieka filmas *Krustaceļi* videovariants.
II, IV, V, VII 11 — 17
III, V 13 — 19
RAINA UN ASPAZIJAS MEMORIĀLĀ VASARNĪKA MAJOROS ●
Rainis un Sveice. I, III, IV, V, VI, VII 10 — 17
MUZEJS — BĒRNIEM BALTA GRĀMATA (Česu 17) ●
Anitas Jansones-Zirmites bērnu

grāmatu ilustrācijas, Pētera Zirnīša deļa. *Kur ir Kūķis?* Izstāde par J.Jaunsudrabiņa *Balto grāmatu*. Bērnu grāmata uz laimīgām dienām (XVIII gs. beigās līdz 1920.g.).
I, III, IV, V, VII 10 — 17
II 12 — 19
J.ROZENTĀLA UN R.BLAUMANA MUZEJS (Alberta 12) ●
Anitas Jansones-Zirmites gleznas. I, IV 10 — 17; V, VI, VII 11 — 17
E.SMILGA TEĀTRA MUZEJS (E.Smilga 37/39) ●
Lēlu teātrim — 50. Latviešu dramaturģis Nacionālajā teātrī. 27.I 15.00 Sarikojums *Kā dzimst un dzīvo lelles*. IV, V, VI, VII 11 — 18
II 12 — 19
J.AKURATERA MUZEJS (O.Vācietis 6a) ●
Jauna izstāde par J.Akurateru. 21.I 17.00 Literāri muzikāls vakars *Sēsi dzīvie un spoki*. Piedalās I.Auziņa, J.Einfelds, I.Parša (balss), J.Kramba, B.Sandrārs (spoks), O.Silabāris (dvāriers), J.Vēveris.
III, IV, V, VI 11 — 19
VĒSTURES MUZEJS (Pils lauk.3) ●
Tautastērs ziemā. Es nāku no bērniņš. III, IV, V, VI 11 — 17
BRIVDABAS MUZEJS (Brīvības 440) ●
TLMS Kurša darbi *Stalta, balta ziema nāca*. II, III, IV, V, VI, VII 10 — 17
KARA MUZEJS (Smilšu 20) ●
Kara lauka medicīna. Pasaules armiju apbalvojumi un atskirības zīmes. Latviešu leģions Otrajā pasaules karā. A.Karpova grafika *Dzimtenes sāpes* (atklāj 24.I 15.00). II, III, IV, V, VI, VII 10 — 17
RĪGAS VĒSTURES UN KUGNIECĪBAS MUZEJS (Palasta 4) ●
Kipsalas keramikā. *Ziemassvētku svečturis*. Izstāde *Pārdaugava*. III, IV, V, VI, VII 11 — 17
ANDREJA UPŠA MEMORIĀLAIS MUZEJS (Brīvības 38) ●
Zeme latviešu glezniecībā. II, III, IV, V, VI 11 — 17
LATVIJAS FOTOGRAFĪJAS

MUZEJS (Mārstalu 8) ●
Pētra Tominga kolekcija. III, V, VI 11 — 17
IV 13 — 19
P.STRADINA MEDICĪNAS VĒSTURES MUZEJS (Antonijas 1) ●
BrimuAce-2. Video. Pasaules tautu rituālu priekšmeti. Jaunieģumi. III, IV, V, VI, VII 11 — 17
RAINA UN ASPAZIJAS FONDS (Baznīcas 30) ●
27.I 17.00 Miervaldis Birze. *Vai es vaic esmu rakstnieks?* MĀKSLAS SALONS (Brīvības 52) ●
Dace Mazure, Gobelēni. I, II, III, IV, V 10 — 18
VI 10 — 16
GALERĪJA BASTEJS (Basteja bulv. 12) ●
Anna Heinrichsone, Kristīne Rubene. *Kurš grīd dzīvo mūžīgi?* I, II, III, IV, V, VI 12 — 18
GALERĪJA DAUGAVA (11.novembra krastmalā 35) ●
Edgars Vērpe. *Zivis Daugavā* (atklāj 20.I 16.00).
I, II, III, IV, V, VI 11 — 17
RĪGAS GALERĪJA (Aspazijas bulv. 20) ●
Galerijas izstāde (M.Tabaka, F.Kirke, G.Muiznieks, I.Litnere, H. I.Heinrihsoni).
I, II, III, IV, V, VI 12 — 19
GALERĪJA ARS LONGA (Tērbatas 2a) ●
Latviešu klasiskā glezniecība. Andra Melderā kokaizstrād. G.Zervina sirreālīstiskās miniatūras. II, III, IV, V, VI, VII 11 — 18
GALERĪJA KOLONNA (Skūņu 16) ●
Vitoldus Kucins. Gleznas. Tērpas aprūka (no 23.I).
I, II, III, IV, V, VI 10 — 18
GALERĪJA M6 (Mārstalu 6) ●
Dina Irkē. Tēpi (no 23.I).
Inga Brūvere. Gleznas (no 19.I).
I, II, III, IV, V, VI 12 — 23
GALERĪJA G&G (M.Pils 17) ●
Galerijas mākslinieku Jaungada grafika (A.Kalnacs, V.Lēnerte, I.Markevica-Ceruka, M.Subācs un citi).
I, II, III, IV, V, VI 10 — 18
GALERĪJA KRASTS (Romas viesnīca) ●
Daugavpils mākslinieku izstāde. *GARAŽA ANTRA* (Aldaru 12/14). Evalda Vasilevska *Ziemas cepis*. II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17
FOTONAMS (Mārstalu 6) ●

Viktora Veismaņa personālizstāde. II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17
LATVIJAS ŽURNĀLISTU (REITERNA) NAMS (Mārstalu 2) ●
Ilze un Una Jakobsones. Keramika un tušas zīmējumi. Ulda Krauzes gleznas. II, III, IV, V, VI, VII 11 — 18
SV.PĒTERA BAZNĪCĀ Sakrālā māksla. I, II, III, IV, V, VI, VII 10 — 18
MĀKSLAS DARBINIEKU NAMS (Valņu 9) ●
20.I 17.30 Atmiņu vakars kopā ar apgādā *Teātra anekdotas*. Sarunas par grāmatu *Triju zvaiņņu atspīdums*. Atmiņas par Andri Slapiņu, Gvido Zvaigzni un Juri Podnieku. Piedalās Jānis Slapiņš, Jānis Strēlis, Maija un Gunārs Bandēni, Ieva Romānova.
24.I 18.00 *Pasaules gala problēmas*. Sarunas vada Paulis Kļaviņš. Piedalās Antra Liedskalniņa un Rīgas sieviešu kamerkoris, diriģē Gunta Malēvica.
LU MĀKSLA AULA Izstāde *Kobečpunkti Čehijas valsts vēsturē*. I, II, III, IV, V, VI 10 — 18
MĀKSLAS AKADEMĪJAS AULA Tekstilmākslas un Modes dizaina katedras studentu izstāde *Simt un viena ideja*. II, III, IV, V, VI, VII 12 — 17

KONCERTI

LATVIJAS FILHARMONIJA ●
20.I 19.00 *Rīgas Domā Paula Dambja* autorķertons. Pie ērģelēm — autors. Piedalās jauniešu koris *Dzirdi*, vada **Māris Dravnieks**.
21.I 18.00 *Lielajā aulā* Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris, Valsts akadēmiskais koris *Latvija*. Diriģents **Krišs Rusmanis** (Anglija). Solisti **Antra Bigāča** (mezosoprāns), **Dita Kalniņa** (soprāns). Programmu — G.Mālers — 2.sinfonija. ◆
22.I 18.00 *Vāgnera* zāle Latvijas filharmonijas kamerorķestris, diriģents **Dzintars Josts**. Solists **Ingus Nārums** (cells, ASV). Programmu L.Bokerini, A.Dvoržāks.
18.00 *Lielajā gildē* Vladimira

Čekasina iņšo projektu teātris. 24.I 19.00 *Vāgnera zāle Liga Skride* (Klavieres). Programmu F.Lists.

25.I 19.00 Emila Dārziņa mūzikas skolai — 50. Pūšamo instrumentu nodaļas audzēkņu koncerts. 19.00 *Rīgas Domā* ērģelmūziku spēlē **Regina Kamensčikova** (ērģeles). Programmu J.S.Bahs, A.Vivaldi — J.S.Bahs, L.Vjerns, S.Franks.

27.I 19.00 *Lielajā gildē* gada labāko mūziku un kolektīvu parāde. 20.I 17.30 Atmiņu vakars kopā ar apgādā *Teātra anekdotas*. Sarunas par grāmatu *Triju zvaiņņu atspīdums*. Atmiņas par Andri Slapiņu, Gvido Zvaigzni un Juri Podnieku. Piedalās Jānis Slapiņš, Jānis Strēlis, Maija un Gunārs Bandēni, Ieva Romānova.

24.I 18.00 *Pasaules gala problēmas*. Sarunas vada Paulis Kļaviņš. Piedalās Antra Liedskalniņa un Rīgas sieviešu kamerkoris, diriģē Gunta Malēvica.

LU MĀKSLA AULA Izstāde *Kobečpunkti Čehijas valsts vēsturē*. I, II, III, IV, V, VI 10 — 18
MĀKSLAS AKADEMĪJAS AULA Tekstilmākslas un Modes dizaina katedras studentu izstāde *Simt un viena ideja*. II, III, IV, V, VI, VII 12 — 17

KONCERTI
LATVIJAS FILHARMONIJA ●
20.I 19.00 *Rīgas Domā Paula Dambja* autorķertons. Pie ērģelēm — autors. Piedalās jauniešu koris *Dzirdi*, vada **Māris Dravnieks**.

21.I 18.00 *Lielajā aulā* Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris, Valsts akadēmiskais koris *Latvija*. Diriģents **Krišs Rusmanis** (Anglija). Solisti **Antra Bigāča** (mezosoprāns), **Dita Kalniņa** (soprāns). Programmu — G.Mālers — 2.sinfonija. ◆
22.I 18.00 *Vāgnera* zāle Latvijas filharmonijas kamerorķestris, diriģents **Dzintars Josts**. Solists **Ingus Nārums** (cells, ASV). Programmu L.Bokerini, A.Dvoržāks.
18.00 *Lielajā gildē* Vladimira

NACIONĀLĀ OPERA ●
20.I 18.30 *Kongresu namā* primabalerina *Ize Liepa* un krievu balēta zvazņnie. ◆
21.I 18.00, 22.I 12.00 un 18.00 *Kongresu namā Pērs Gints*, diriģents **Aleksandrs Vilmanis**, atjaunojuma režisors inscenētājs **Haris Liepiņš**.

NACIONĀLAIS TEĀTRIS ●
20.I 18.30 *Pie zelta ezera* (4.ab.). 19.00 Aktieru zāle pirmizrāde. Gerhards Hauptmanis. *Elga*.

Režisors **Jānis Kaijaks**. 21.I 12.00 *Pie zelta ezera* (4.ab.). 18.00 *Amadejs*. Aktieru zāle 13.00 *Svečturis*. 18.00 Sanfrancisko Mazā teātra viesizrāde *Pedējo izrāde*. 22.I 12.00

Sieviete no Hoferu dzimtas, XV gs.
Nacionālā galerija, Londona

Dāma ar mušu

Laila Pakalniņa*

Es nezinu, ko domāja «nezināms mākslinieks, XV gadsimtā», un nezinu, ko sacīja *Sieviete no Hoferu dzimtas*, bet muša uz viņas galvassegas sēž. Tāds gadsimts — apkārt rakstītajam, augstdzimušas būtnes pasūta māksliniekiem savus portretus un vēlas pret naudu saņemt individuālo un ideālo harmoniskās proporcijas. Un proti, kas maksāja par ideālo mušu?

Ir realitāte (teiksim, Latvija), ir nodeva realitātei (t.s. informācija — pirmais atvasinājums (teiksim, *TV panorāma*), ir nodevas atvasinājums (teiksim, *Imanta—Babīte*), kuru vairs atvasināt nevar. Loks ir noslēdzies — pārspīlējums no formas pārceļojis uz jēgu, iestājusies parodija, atpakaļceļā nav (no parodijas informāciju netaisa). Tas, ka man patīk viens, otrs vai trešais (protams, trešais — protams, *Imanta—Babīte*) — nav svarīgi, bet mušas zeltēnes matos trūkst. Ir vai nu sieviete, vai nu muša. Vai var būt Latviju kopā ar mušu?

Es, protams, ākstos. Stāvu Londonas gleznu galerijā, skatos uz gleznu un gribu redzēt mušu uz Kolkas raga Latvijas kartē.

Tācu var vēlēties vai nu vienu, vai otru — ja pieliek karodziņu, jāņem muša, un, ja pieliek mušu, jāņem karodziņš. Patiesībā Latvija ir mūsu patmīla. Mūsu svētumam bija stingrs pamats, lai kāds karodziņš jeb dzīvniecīgs tam pieprasu — mēs vienojamies, bijām līdzīgi tajā, ka mēs katrs mīlam sevi. Un tiklīdz svētvēsts tiek atrauts no sava dabiskā, vitālā, horizontālā pamata un nostatīts vertikālā — varas (valsts) — stāvokli, tas ne vien tiek kroplots (mainot koordinātu asi), bet zaudē savu spēku (kā svētvēsts), jo ir atrauts no barības avota — cilvēka nacionālās patmīlas, nevis varaskāres. Nacionālās jūtas, kuras līdz šim bijušas ļoti cilvēciskas (nekonjunktūras, par tām neko labu nevarēja dabūt), neiztur to, kas nevar būt cilvēciski — varu.

Kad garām brauca kombainieris — uzvarētājs, baltā krekļā uz tērauda kumelja, muša tupeja aiz zirgābola uz dica: «Latvija, un dzirdēt vareja. Horizontāli nomainot ar vertikāli, sanāk, ka muša ir pa visu kadru — tāda liela, nav vairs muša — zilonis. Un kombainieris tāds maziņš, jau pensionārs, piedevām invalīds, vairs nekur nebrauc, bet stāv pēc sertifikātiem rindā un klusipām dic: «Grūti, — un dzirdēt nevar.

Tagad brīvprātīgai konjunktūrai ir miljons alibi un nevienas mušas azotē. No insektiem brīva zona starp pārdošanas (populāritātes pirkšana) un ziedošanas (populāritātes izlēdīšana).

Es runāju par visu — par jebkuru publicitāti, kas iestājas, izejot no mājas un publicējot savu apģērbu, suni, smaržas un tā tālāk — par avīzi, par mākslu. Par visu, kur mēs mīlam Latviju. Sponsoru mušām nav. Bet mušas Latvijā ir. Un problēma jau patiesībā ir komozicijā un tās provocētā daudznozīmībā. Telpisku kā elpu — es gribu lasīt, dzirdēt, redzēt. Faktiski — vienalga ko. Galvenais — kādu. Secinājumus izdārīšu pati. Ja gribēšu.

Smieklī man nenāk, es tikai apstulbstu un sajūsmos. Kad redzu dāmu ar mušu. Piecpadsmītais gadsimts. Mākslinieks — nezināms. ♦

*L.Pakalniņa — kinorežisore

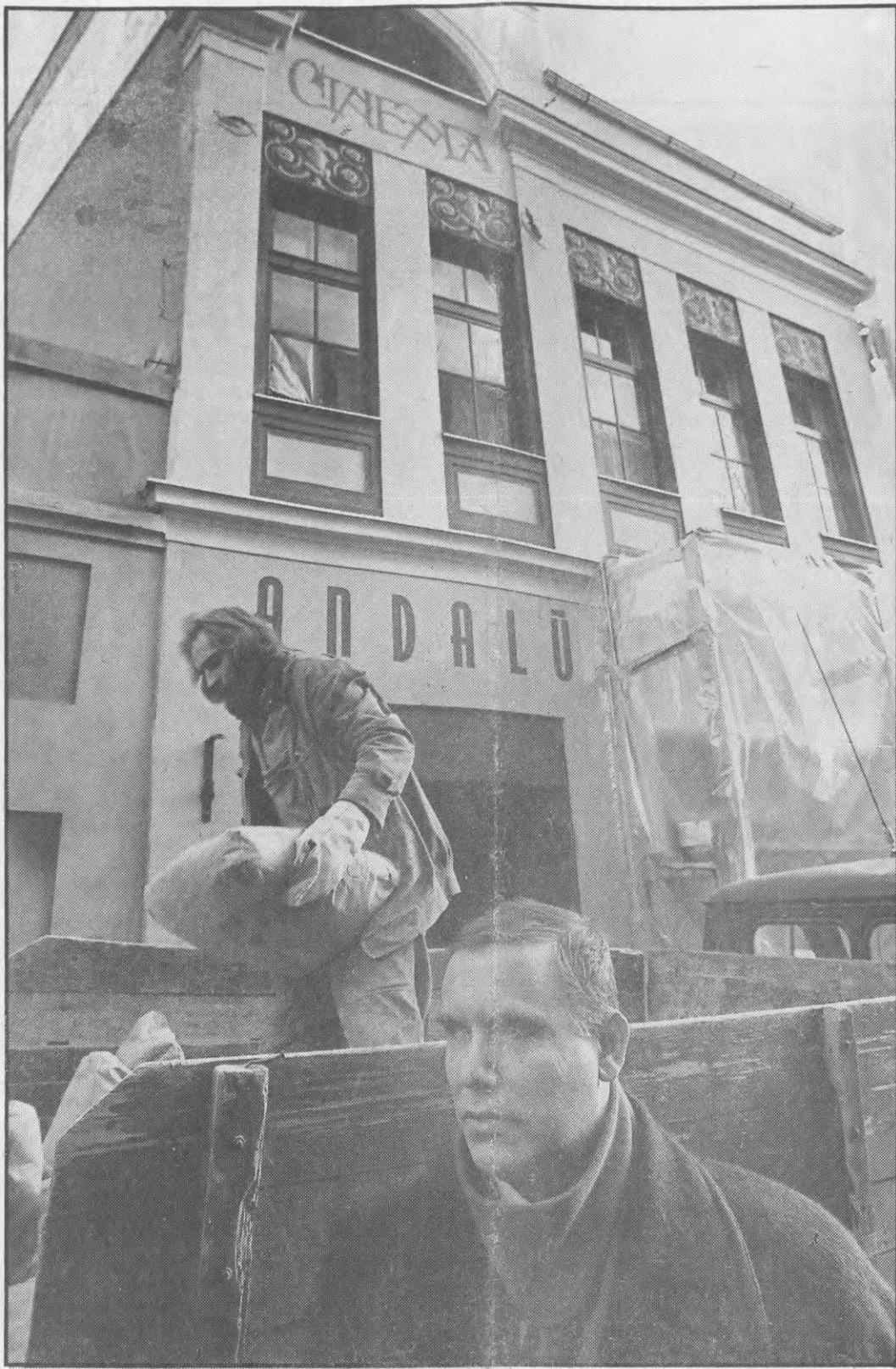
Kārna mākoņa skrandā pāršķēl mēness apli, un tikpat viegli bārdas naža asmens šķēl acs ābolu, to nosapņoja Bunjuelis un pastāstīja Dali. Ari pats Dali naktīs skatīja ne sliktākus sapņus, piemēram, tādū, kur skudru nosēta cilvēka roka. Ir 1928.gads, un abi vēlāk par ģeņijiem atzītie jaunie cilvēki nolēmj savus sapņus pārvērst kino. Abus jaunekļus vada viens vienīgs apsvēruma — atteikties no jebkā, kas loģiski izskaidrojams, un ļauties savādu tēlu plūsmai. Ir tas pats 1928.gads. Bunjuelis aizņemās no mammās naudu, pusi no tās notricē Parīzes krodziņos, bet otras puses pietiek *Andalūzijas sunim* — visskaļākajam sirreālā kino paraugam visa kino pastāvīšanas laikā.

Kad tu pēdējo reizi redzēji *Andalūzijas suni*, prasū Augustam Sukutam, pati pirms mūsu tikšanās vēlreiz noskatījusies divu kādreizējo jaunekļu leģīgo spēlīti, kas vēlāk apaugusi ar vēstures un slavas auru. Ar Augustu Sukutu mēs tiekamies viņa kārtējā racionāli visai neizskaidrojamā veidojumā, topošajā kinoteātri un kafējnicā *Andalūzijas suns*. Vēl te patukšs, vēl viss top, rosās *Kalnozola* viri, kurus Augusts Sukuts slavē vienā gabalā. Taču jau pēc pāris dienām te tiks svinētas divu 20.gad-

simta kino ģeņiju — Sergeja Eizenšteina un amerikāņu kino tēva Devida Vorka Grīfita — dzimšanas dienas, bet 30.janvārī *Andalūzijas suns* pirmajā stāvā sāksies normāla ikdienas dzīve. Sāks darboties kafējnicā, tā pamazām pieradīs pie dzīvniekiem pie fakta, ka Rīgā 1.aprīlī dzīvi sāks kinoteātris *Andalūzijas suns*, kurā paredzēti rādīt tās filmas, kas parasti Rīgā iebražas tikai *Arsenāla* laikā.

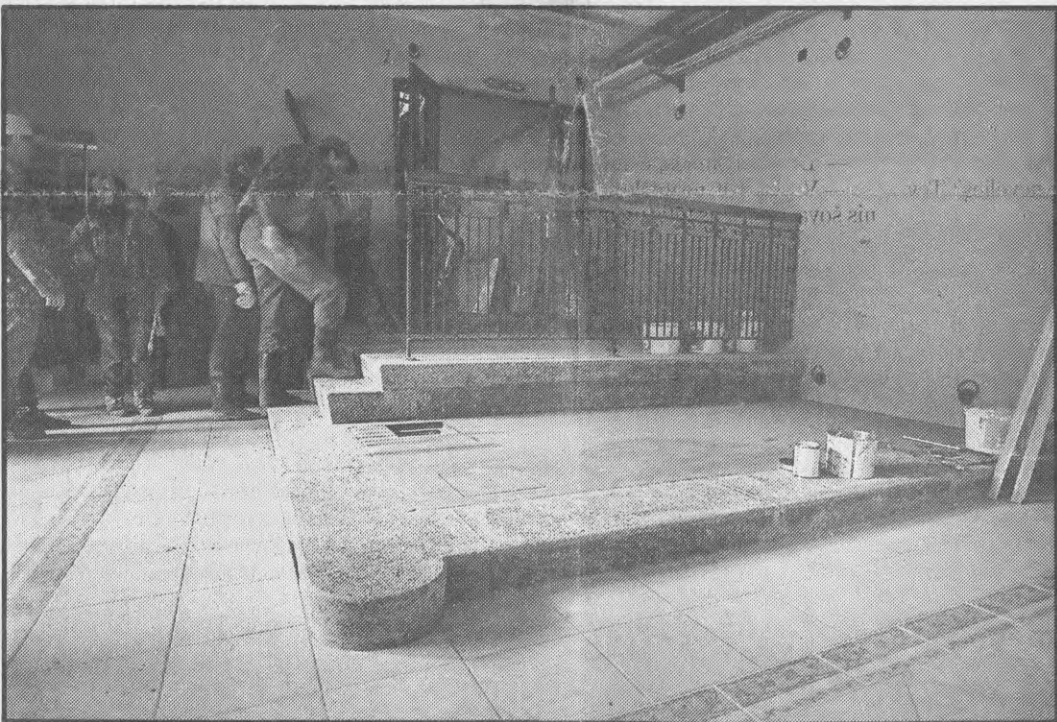
Tātad *Andalūzijas suns* Rīgas realitātē ir sirreāla parādība, bet pats Augusts Sukuts, kas vēl pavisam nesen *Arsenāla* sakarībā virpuļoja visos iespējamajos mazās Latvijas daudzajos medijos un reputāciju sev iekarojis kā reibinošākais Latvijas kino kultūras producentis, atkal pievērsis uzmanību. Sirreālo tēlu spārnota, meklēju racionālismu Augusta Sukuta un *Andalūzijas suna* attiecībās, tātad — kāpēc *Andalūzijas suns*?

Pirms septiņiem gadiem, kad mēs atdevām šo filmu uz *Arsenālu*, es to redzēju pēdējo reizi. Kāds tās sakars ar kino un kafējnicu Rīgas centrā? Es kaut kur lasīju Dali teicienu, ka *Andalūzijas suns* pēc tā radīšanas jau vairs nepieder viņiem. Un tikpat labi tas tagad var piederēt arī mums. Vai tad neskan lielski — iesim uz suni! Gaisā peldēja arī citi jaunā kino nosaukumi — *Atalantua*, *Apollu*, *Amarcord*, bet es cīnījās par to suni. Bija arī pretinieki, bija tie, kas alka latviskuma un gribēja to saukt par *Limuzīnu Jāņu nakts krāsā* vai *Purva brīdīju*. Kā viss sākās? Zaiga Gaile, kas ir pilnvarotā arhitekte Berga bazārā, bija atklājusī, ka vēsturiski šīs ēkas otrajā stāvā atradies viens no pirmajiem Rīgas kinoteātriem. Viņa zvanīja man un teica — nāc skatīties! Biju klāt un, protams, es savu putnu vaļā nepalaidu. Es teicu — jā, mēs te būsim. Mēs jau piecus gadus savā sinematēkā bijām krājuši filmas, taču — kur tās rādīt? Irēt lielo kinoteātru zāles — tas ir dārgi. Vienmēr ir gribējis pašam savu vietu ar *filingu*, atmosfēru, kas kļūtu par kino kultūras centru Rīgā. Kad es te ienācu, sapratu, — te tas varētu būt, lai gan toreiz te jau kādu pusgadsimtu bija rūpnīcas cehs. Tācu te vidēja autentiskās jūgendstila kolonnas, bet rūp-

Šarmantā sirreālista suns

Dita Rietuma

Augusts Sukuts un *Andalūzijas suns*. Foto — Jānis Buls, Diena

nicas dzelzu un jūgendstila apvienojums solīja radīt lielski efektu.

Telpas faktūra būs skarba, atšķirīga no visa Rīgā esošā. Tā reizē atgādinās rūpnīcu un kinostudijas paviljonu. Bet skarbo fonu mīkstinās jūgendā smalkums — grīdas flīzes īpaši nodrupušām malīnām, Vīnes krēsli, Vīnes galds, jūgendā bufete, ko Jaunjelgavā veidojuši ļabi meistari. Kafējnicas zāli aptuveni 10 minūšu laikā varēs transformēt par akciju zāli, par teātra skatuvi. Aijai Živīterei jau ir padomā iestudēt šajā zālē trīs Vāgnera operas. Tas viss man pašam atgādina kuģi no Fellīni *Amarcord*. Jūtu te to plašumu un varenību.

Kāpēc izdomājāt vispirms vērt valā *Suna* kafējnicu un tikai tad kino?

Gribu, lai cilvēki sāk nākt un pierast pie šīs vietas. Pierast pie tā, ka te drīz tiks rādīts kino, ka pie viesmīļa varēs pasūtīt kinobiļeti. Arā pie ar kritu uzkrātās ēdienkartes būs Čaplina ar mazuli un policistu. Ļoti banāls sižetīns, bet es ceru, ka tas piesaistīs bērņus. Bērņiem būs sava ēdienkarte. Būs mazs zootipināts, ēdienkarte plus riņķojošie, deļojošie

skeletini vai pelites. Būs Čaplina zābaks un Potjomkina zupa.

Atminoties tārpus, kas, apseļduši galas gabalu zupā, radīja šķiru konfliktu, un Eizenšteina filmu, jāprasa, vai arī Potjomkina zupā būs tāriņi?

Jā. Un tā būs delikatese. Kā zināms, pats Dali ir atstājis ļoti daudz maniakāli pedantisku kokteiļu receptu. Tā ka būs arī Dali kokteiļi — piemēram, *Degošā zirafe*.

Vai *Andalūzijas suns* būs dārgs radijums?

Ir cilvēki, kas pieraduši maksāt dārgi, un viņi nekad nepasūtīs mannas biežputru — tas vienkārši ir zem viņu goda. Viņi gēms *steiku* par Ls 7. Lūdzu. Bet būs arī daudz zemākas cenas. Es tomēr ceru, ka tas būs ātrās ēdināšanas uzņēmums. Apkalpos četri oficianti garās šircēs līdz zemei, ātri.

Kāpēc tikai virieši?

Es nezinu. Es tā redzēju, ka šajās telpās ir jābūt viriešiem garās šircēs. Un viss.

Vai tas, ka tu te stāvi gandrīz jau gatavā *Andalūzijas suni*, tev pašam nešķiet sirreāli? Kā tu dabūji gatavu šo projektu?

Mums ir kredīts *Bankā Baltija* ar visai nopietniem procentiem.

Banka nepilnu gadu vērtēja biznesa plānu, tomēr mēs pratām pārliecināt, ka šis komplekss nādu var arī atdot. Nauda, kas te ieguldīta, ir ļoti liela. Vai ir cerības, ka es to dabūšu atpakaļ? Uz ticis savam kolektīvam, ar kuru mēs esam radījuši *Arsenālu*.

Esmu pārliecināts, ka cilvēki Rīgā gribēs redzēt tās filmas, kino klasiku, kas Rīgā nav rādīta, ko mēs ar tevi esam redzējuši Maskavas institūtā. Bet ko rīdzinieki diemžēl ir varējuši skatīt tikai *Arsenāla* laikā. Tas ir cits kino, kas nāk. Man ir mīļi kino pirmsākumi — tas naivisms, kas ir tā sākotnē. Domāju, ka neesmu vienīgais.

Amerikas jaunākajam kino režijas ģeņijam Kventīnam Tarantino pārmet, ka viņš visas savas filmas veido par kino, tā pagātni, tā šampiem, nevis par reālo dzīvi. Vai tu arī neesi tāds Tarantino brālis, kas realitātē vispirms saskata jau kādreiz kādā filmā redzētus fragmentus? Kur tu dzīvo — filmās, kino vēsturē vai tomēr realitātē?

Zini, tomēr realitātē, bet tajā mani vada īpaša un netverama izjūta. Lai gan varētu teikt, ka tieši

Stila spēlīte KAS TAS IR?

Zvaniet šodien
no plkst. 14 līdz 15, Ievai
tālrunis — 325362

Pirmajam
pareizās atbildes autoram — balva!

tāda pati izjūta ir Antonioni filmās.

Tad jau tomēr kino...

Jā, kino tas ir fikšs. Tādas netveramas lietas ir tuvas jau no puiķas gadiem. Varbūt tās visvairāk koncentrējas sievietē un kino. Un tieši tur ir tas, kas pasauli piepilda un dod tai jēgu.

Latviešu kaislībām plosīto kino sabiedrību nesen pāršalca kāds skandāls, kurā vidēja arī A.Sukuta vārds....

O, tas ir lielākais, ko es vecajā gadā esmu paveicis! Latvijas Nacionālās sinematēkas dibināšana — man izdevās pārliecināt gan kino muzeju, gan Nacionālā kino centru par nepieciešamību apvienot savas filmu kolekcijas, kuras līdz šim nav tikušas izmantotas. Apvienojot Jaunā kino centra, kino muzeja un arī Nacionālā kino centra pārziņā esošās filmas (kādreizējā tā sauktā *prokātā* īpašumu), mēs varam no tām veidot kino programmas rādīšanai. Katram no īpašniekiem paliek simtprocentīgas īpašuma tiesības uz savām filmām. Tas, ka izdevās to panākt un šo domu atbalstīja arī Kultūras ministrija, ir lielākais šā gada veikums. Atsevišķu kolēģu attieksme gan bija nelabvēlīga — tas mani pārsteidza. Runāja, ka esot nodibināts mistiskis *SIA* un nu tiks pelnīta liela nauda. Es atļausos pasmaidīt — ko

Foto — Jānis Buls, Diena

Bezkaunīgie veči

Inga Šteimane, speciāli Dienai

Virsraksts ir metafora, ko īstenībā vajadzētu rakstīt vienskaitlī.

Mālderis māles, skroderis šūs, bet latvietis alks pēc patiesas, pilas māslas. Viņš meklēs un meklēs to zelta atslēgu, ar kuru var slēgt bez domāšanas. Reizēm šīs netikušas piemīti arī māksliniekiem, bet pavisam noteikti — lielākajai daļai mākslas «tulku».

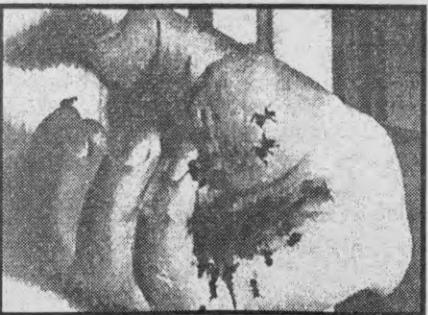
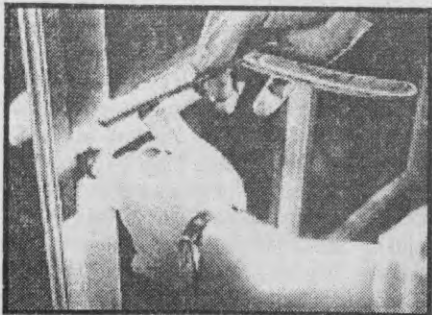
Kādu brīdi bija piedususi, bet nu atkal plaukst «kā tā var!» spēlīte, ko izprovocēja mūsdienu mākslas prakse, iesaistot Rundāles pili SMMC 2.gadskārtējā izstādē akcijā *Valsts*. Izvēlās troksnis pēc piecu sešu gadu klusuma, kurā latviešu laikmetīgā māksla godīgi pierādīja savu starptautisko kongenialitāti, bet patiesās mākslas rupori klusēja, apjukumā gaidot labākus laikus. Nu tie pienākuši. Zivtiņa, ar kuru ķert visumā uzlicigo un sirsniģo lasītāju, tā pati vecā — tikumība.

Es nekommentēju tragikomiskākās no «kultūrpolitiskajām» pārdomām *Valsts* sakarā (M.Birze. *Man Rundāle bija etalons*, NC), ja vien tās nebūtu etalons. *Es sapņoju, ka reiz pienāks diena, kad es jau iepriekš zināšu, ko es gribētu teikt, un kad man tas būs tikai jāpasaka. Tas bija novecošanas reflekss.* (M.Fuko.) Visdrošākais «ista» latvieša apziņā ir un paliek mazvērtības komplekss — realitātes, t.i., *esošā* nenovērtēšana. Tā rodas «viedokļi», kuru rezonanse tevi pārsteidz pie ģimenes viesību galda un tu mirklā bezspēcībā pārdzīvo, kā šī viela iedarbojusies uz tev tuviem cilvēkiem. Pie tā, ka Rundāles pils iegājuši modernās eiropieškas mākslas apriņķi, vainojami «eiropieši» — tāda ir šā divainā raksta morāle. Patiesas mākslas un vienotas gaumes etalonu apgānījuši melīgi uzurpatori (pirms divdesmit gadiem autors ar sociālistisku prožektoru izgaismoja Eiropas vizitkartes). Tikumība vienmēr der jēgas apsaubīšanai. «Gadijums Rundālē ir ziņmīgs un svarīgs simptoms plašai ļoti agresīvai un KM vairāk vai mazāk atbalstītai paradībai, kas izpaužas, atsevišķam mākslas virzienam īstenojot vienvaldību... Es esmu zaudējis Rundāles pili kā etalonu, — tā skan šis arguments.

Kad tad Rundāles pils — eiropieškas mākslas tradīcija vai senlatviešu būve, un kas ir šis apriorais traktāts, kurā ar faktiem cenšas ilustēt vēlamu, — metaforu krustutunis vai vienkārši partijiska kampanja? Bez šaubām, pēdējais. Kā mācēdams, autors liek lietā pārbaudīt pieredzi, — cilvēki mēdz baidīties no jaunā, precīzāk, no esošā. Attiecīgi pasniedzot, izdošanās garantēta. Ja vien īmenī būtu pats autors. Kritizēdams puslēģo esošo kultūrpolitiku un tās atbalstītājus (nepārprotami — LC), viņš sevi liek «oponentos», tātad ir «nacionālis». Un, nīcinot «eiropiešus», savu rakstu būvē uz tradicionālā eiropiešu antagonistisku pretstatu pāra: «eiropieši» — «senlatvieši», tādējādi pats sapinas. Jo, saliekot labos pie labajiem, viņa rakstā sanāk, ka Rundāles pili itin kā būtu cēlis senlatvietis Bīrons! (Istenībā Kurzemes hercogs, apveltīts ar visām perfekta galminieka īpašībām.) Launie «eiropieši» rakstā iznāk latviešu mākslinieki Petersons, Mitrēvics, Iltnere u.c., kas šo pili iemet modernās Eiropas nagos. Nabaga Ernsts Johans! Būtu zinājis savu vietu, būtu samierinājies ar mazāku mājiņu Rundālē? Bet varbūt kopā ar F.B.Rastrelli būtu laužījis galvu par latviskās (piedodiet, kurzemeskās) ainasas savpatību un, nonācis pie secinājuma, ka celtne nebūs isti tikumīga šīs identitātes kontekstā, atstātu šo zemi?

Bezjēdzību virkni varētu turpināt — kā sauc, tā atskan. Ietilpīgākais mākslas tēls, autorprāt, ir «uzgleznota daiļa dāma». Pat, ja pieņemam, ka Maskavas, Pēterburgas vai Kurzemes galma XVIII gs. gleznotāju radītās metaforas autoram šķiet pārliecinošākas par latviešu mākslinieku šodien radītajām — kāpēc māksla par varu un reprezentāciju ir cildenāka un patiesāka nekā māksla par telpu un laiku, no šāda jautājuma sava raksta sakarā autoram neizbēgt.

Interesanti, ko domā autors par izcilajiem «eiropiešiem» latviešu mākslas vēsturē: Purvīti, Rozentālu, Grosvaldu, Padegu, Toni, Pauljuku, Pīni un Imantu Lancmani? ♦

Aperto libro

Stila pirmās lapas spēlīte

Aizver acis, atver grāmatu, atver *Stilu*, atver muti un pāņem telefonu. Zvani — trīs divi pieci trīs seši divi un nesa — ki ne balts, ne melns, bet atbildi, kas tas ir?

Pēc pēdējās spēlītes var izdarīt šādus tādus secinājumus. Lasītāji ir pārlasījuši avīžu materiālus par lielo hamburgeru, brīvo kartupeļu un švakās kafijas iestādi Rīgas centrā, resp. *McDonald's*, jo pieciem zvaniņiem grāmatnīcas *Aperto libro* (atver grāmatu) logotipa vietā nomācoši rēģojās (jau kuro reizi) minētās ēstuves fragmenti.

Kāda sieviete sirsniņai teica, ka tas esot patērētāju biedrības *Turība* logo. Kad nu tā neizrādījās tiesa, viņa teica, ka esot zēl ļoti, jo tad jau uz pakciņu sviesta neesot vis ko cerēt. Man arī bija zēl, jo grāmatnīca par sviestu nēko nēteica.

Piezvanīja kāds bērns un pieklīdzēja man ausis ar diviem burtiem *O punkts Kā punkts* (O.K.). Vārbut tas bija viņa variants spēlītei, bet vārbut viņš gribēja pateikt ko iedvesmojošu un vienlaikus mierinošu *Stilam*.

Pietecās kāda, kura zināja kaut ko par *Ken-gām*; kad *Stils* nezināja, tad laipni paskaidroja, ka tā un tā *Kengas* (laikam) ražojot rotaļlietas. Tad tādas tās lietas.

Bet visatjautīgākā bija jau mums pazīstamā *Stila* spēlīšu dalībiece Dzidra Reihmane, kura grāmatnīcā *Aperto libro*, kas atrodas K.Barona un Lāčplēša ielas stūrī (blakus kafejnīcai *Oziris*), varēja izvēlēties grāmatu pēc sirds patikas.

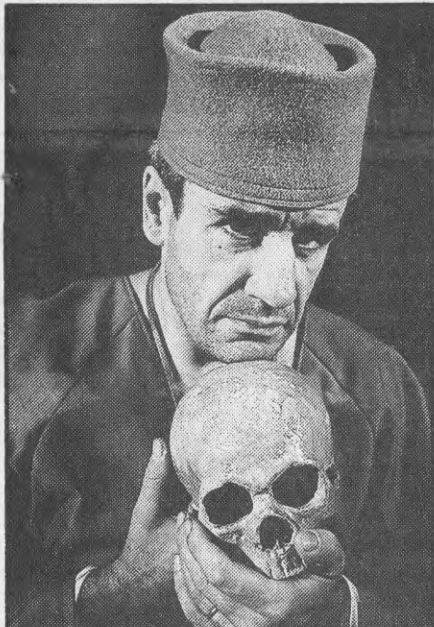
Līdz šai reizei!

I.R.

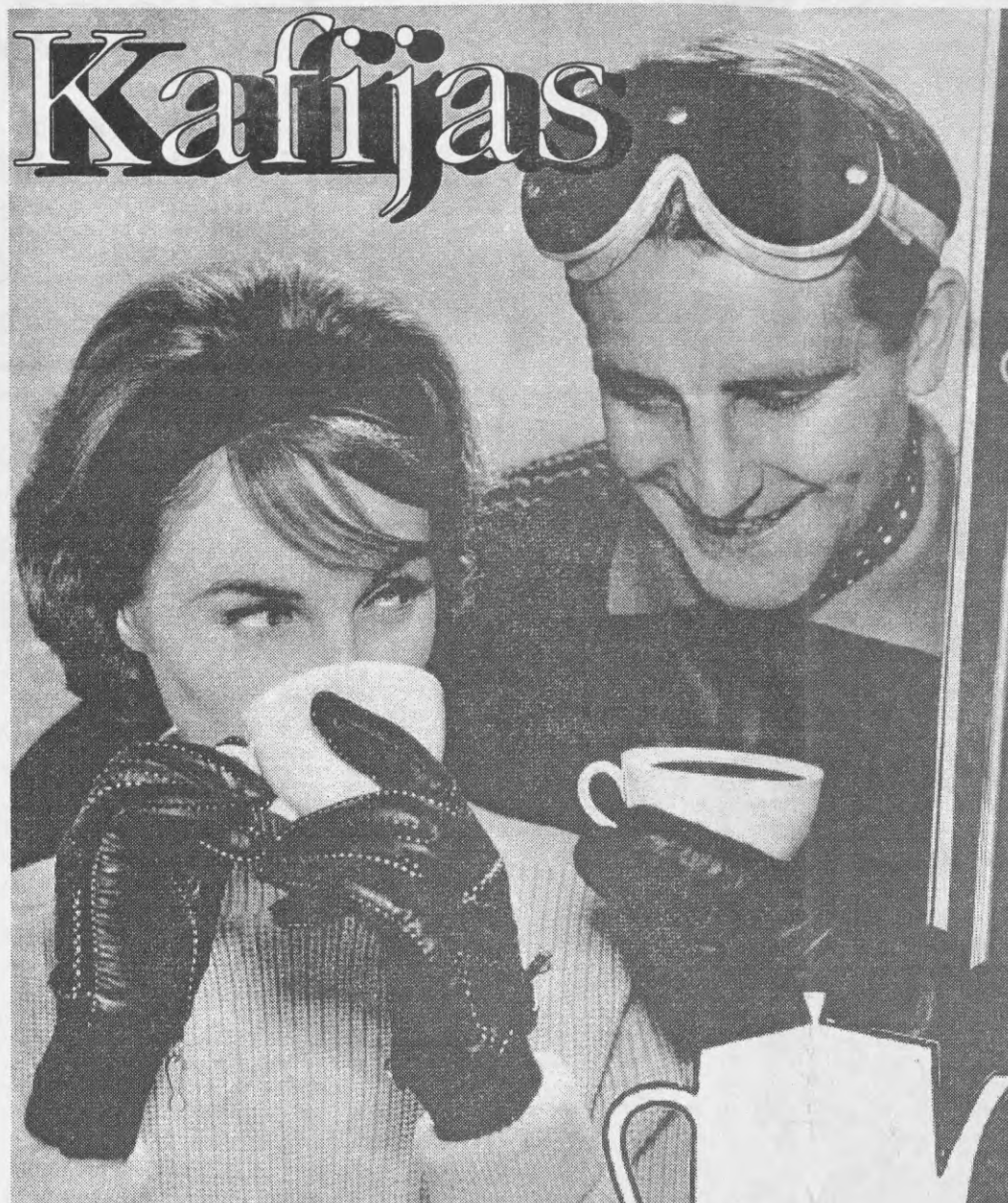
Aperto libro

Manas dzīves moto:

Neskatīties atpakaļ!

Mārtiņš Vilsons, aktieris.
Foto — Jānis Deinats

pauze...

Kafijas dzērāji un nedzērāji Honkongā

Jānis Latvels Honkongā, speciāli *Dienai*

Tas notika kādā lietainā Honkongas ziemas rītā, kad miegaini nigrs kļūdu pa milzīgo *Pacific Place Shopping Hall*, iepērkot pirmās nepieciešamības preces. Lika manīt pagurums, kas rodas no intensīvas un bezmērķīgas pārvietošanās pa dažādiem veikaliem, organizisms pieaugoši uzmācās sāka pieprasīt krūzi kārtīgas kafijas. Meklējumi nebija ilgstoši — *coffee shop* uzgāju tirdzniecības monstra augstāstāvē. Trīs stāvos zem tās — lauju pilnī *Pacific Place* veikali, bet piecdesmit stāvos virs tās — bagātu firmu biroji un pārstāvniecības. Bet pats kafijzītis — akurāt ielas līmeni, blakus stiklotiem ātrgaitas liftiem, kur desmit metrus tālāk — takometru pietura. Laužu masa pārsimt metru rādiusā — raibu raiba.

Organisma prasības apmierinā-

ju ar karstu *Americano* tasi, baudu paildzinot vēl ar vienu dubultu *Café Mokka with whipped cream*. Omu-lību atjaunoja ne tikai kafijas kvalitāte, kādu savā neilgajā mūžā baudīju pirmo reizi, bet arī fonu piepildītais afrikāņu reģijs un sarkanais T'kreklos tērtie jaunie cilvēki, kas veikli un rūpīgi izpildīja katru ienācēja vēlmes. Te ir fascinējoša apkalpošana, toreiz nodomāju, — es arī tā gribētu... Tagad arī man ir sarkans T'kreklos un vairākas stundas dienā es esmu viens no šiem izdarīgajiem jaunajiem cilvēkiem, kas gūst cita veida pieredzi, darbojoties *service industry*. Tikai jāpār-gādā darba nedēļā aptvēru situācijas komismu — no piercēja esmu kļuvis par to, par ko nekad mūžā nebiju domājis kļūt, — par pārdevēju! Un kur? Amerikāņu sabiedrībai piederošā iestādījumā pašā Honkongas viducī, kur redzēti gan bagātie, gan slavenie.

Kurdu restorāna lielpilsētas simfonija

Ieva Rupenheite

Manš saimnieks ir šefs (uz šādu vārdu viņš atsaucas). Viņš ir kurds, ķimijas docents kādā no Berlīnes augstskolām, un sniedz man līdz kaklam. Netālu no Rietumbērlnes centrālajam tūristu promenāžu vietām viņam pieder maza un iecirtīgs restorāns ar nosaukumu *Kurdistan*. Skatlogā divi cilvēka auguma leļļi, saģērbti kurdu tautastērpos, norāda uz ēdienkarti un dažām zem stikla kupoliņiem paliktām maizīšu mulāžām. Atverot restorānīņa durvis, noskanēs zvaniņš (kā visās kārtīgās vācu ēstuvēs), pēc mīrkla pats šefs parādīsies *burju laika* vadītāja izskatā — melnā frakā, balta krekla un sarkanu jostu notīnēs.

Restorāna nelielā zālē pieblīvā dažādiem septiņdesmito gadu pseidonacionālās un kiča veikalu piederības priekšmetiem: pie ieejas cilvēka auguma noputējis lelīlis (kurds) kaut kur brauc ar dekoratīviem ratiniem, kuros iekrauts ķirbis (mulāža), daži vīnogu ķekari (mulāža) un pāris pudeles vīna (istas). Pirmajā daļā diēnā saimnieks nolēma, ka esmu apmeklētāja, un liela bija vilšanās izteiksme viņa ciktart laipnāajā seļā, kad noskaidrojās, ka tā vis nav. Šeit nāca apmeklētāji, kas bija nākuši gadiem, pārsvarā vietējie puslīdz pārtikušie kurdi, daži naiņas eksotikas cienītāji. Vidējais viesu skaits darba dienās — ap desmit. Pārstrādāties bija grūti, bet vajadzī-

Gaidu viesus!

(Viesmīļa piezīmes)

Jānis Juražs, speciāli *Dienai*

Durvis viņa vēra lēni un nedroši. Skatiens tramīgi meklēja brīvu vietu. Bija vēls, un daudzi galdiņi vientuļīgi rotājās sveču atspulgos. Tumsu matu ieskauda sejiņa vēlējās tikai *mazo skrūvi*. Vienu, tad otru. Laiks nekavējās. Pilnais pelnutrauks vientuļību neizdzēnāja. Vārbut viņa nāca pie mums?

Viņš ieradās gandrīz katru vakaru. Bija jau zināms, *espresso* un *džintoniks*. Vārbut bez jautāšanas atnest. Sēdēja, smēķēja un neuzbāzīgi vēroja apkārtējos. Tie viņu laikam interesēja, kaut gan lielā kņadā viņš nejutās omulīgi. Viņā gruzdēja kāds satraukums. Ja gadijās pazinās, vakars solīja turpinājumu.

Kungs te ienāca paretam un nekad — viens. Viņu vajāja dzīves ātrums, kurš nereti par viņu aizmirs. Kafejnīcā varēja šo to iespēt. Iztrūkstošais objekts ēdienkartē ieguva apceres jēgu un mūsu attiecību pamatu. Kā visiem raudošiem procesiem raksturīgs, tas strauji auga un ierāva sevi arvien jaunus teikuma priekšmetus. Cigaretes, ledus gabalu skaits kokteili, norēķins *jenās* vai *tugrikos*, *neistā rēķina krāsa* utt. Laikam jau asprātīgi. Aizgāja mūždiem aizvairāts un neapmierināts. Kārtējais ātrvīlciens aiztraucās.

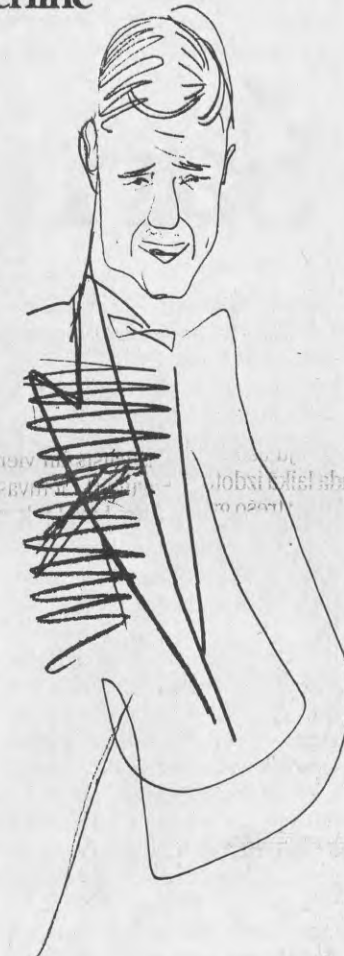
Reizēm sabīra pilns ļaužu, kas tik ļoti vēlējās būt savādāki. Viņiem tas izdevās kā gaisa atsvai-

dzinātājiem, izņemot sniegoto kalnu vai sintētisko ziedošo plavu aprises. Mīrkli. Neiztrūkstošās vēstures sastāvdaļas, kas pretendē uz definīciju, satraukti apstrādāja *jābūtību*, *dzīves jēgu*, cits citu, bet nekad nezināja, ko vēlas. Tālāk par *tēju* netika.

Bija arī tādi, kas šeit rūpīgi krāmēja ēdienreizes. Savējie. Viņu iztrūkums varēja liecināt par kādiem svarīgiem procesiem citā Rīgas *pozīcijā*, par tālāku ceļojumu vai radīt satraukumu kafejnīcas iemītnieku sirdīs. Pa reizei kādam gadijās sevi izsvītrot no *savējo* saraksta. Nesamaksātais rēķins augā ik dienas kā milzu bezdibenis. Ja kāds ieguva sevišķu apkalpojāmu uzmanību, tam līdz nāca savs vārds (kā to uzskatāmi parāda vēsture ar Ivanu Bargo). Tas, protams, piederēja tikai un vienīgi kafejnīcai.

Visam pa vidu es centos aizmirst sevi, jo bija tikai viņi — *viesi*, kas nemitīgi kaut ko gribēja. Reizēm to, kā nebija. Nedrīkstēja aizmirst Kārņegi smaidu zobos, siknaudu kabatā un telefonu uz muguras, jo visi vēlējās justies labi un par to pavēstīt vēl kādam plašajā Rīgas tumsā. Attiecību stabilitāte bija skaidra no pirmajiem teikumiem. Svāri ātri nolīdzsvarojās. Ikreiz to stāvoklis bija savādāks. Ieguva tie, kuri nevēlējās būt smagāki vai vieglāki, un ik seja ik vakaru bija piedzīvojums.

Jaunu cilvēku (pie-)pārdzīvojumi darbojoties negaidītās lomās Rīgā, Honkongā, Berlīnē

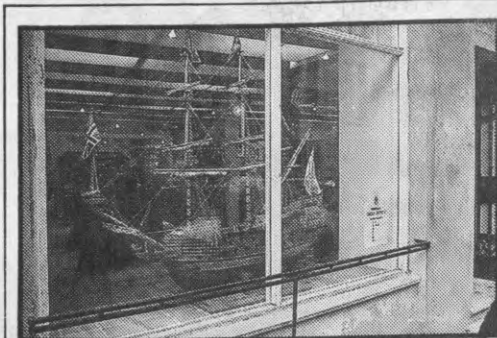

zākā priekšstata, kas ir kafija. Kad šādi īpatnī tricošiem soliem ienāk veikaliņā, lai pirmo reizi dzīvē no mēģinātu dziru, ko baltie brāļi strebī iekšā vai ik pēc dažām stundām, ir jānodrošinās ar īpašu pacietību. Viens no nerakstītiem likumiem šādā situācijā sāka: pārliecināties nepirkt *espresso*! Reizēm no izdarīt nav tik vienkārši, jo *espresso* ir vislētākais no visiem dzērieniem veikala ēdienkartē un vidusmēra kiniešiem tas ir nopietns arguments (dzēriens maksā aptuveni piecdesmito daļu no dienas pelņas). Neveiksmīgas pārliecināšanas gadījumā rezultāts nav jāpārgo — šo cilvēku veikaliņā otrreiz neieraudzīs un diez vai viņš vispār jebkad gribēs nogaršot kafiju.

Pagāja vēl dažas nedēļas, pēdējās saprindzinājuma paliekas pazuda, un piercēju priekšā bija viens no laipnajiem cilvēkiem, kas varēja īstenot kafijas kārotāju vēlmes.

Ēdieni bija numurēti, un visbiežāk atskanēja kļūdēns ar kārtas skaitli divdesmit septiņi! Tā bija granatbols un valriekstu mērcē sagatavota vistas kāja ar risiem, un tam pat bija nosaukums — *fāsendžers*. Tas bija vājais punkts, jo, spriežot pēc nosaukuma, šim ēdienam bija nepieciešamas fazānu kājīņas... Šefam, protams, patika rosība virtuvē un ēdamzālē; ja tās nebija, viņš sēdēja uz augsta ķebļa, skatījās mazīnā televizorā vācu šovus un vēlīgi ieklausījās katrā zvana skaņas atgādināšanā troksnī.

Atvadījāties patiesā sirsnībā, man bija jābrauc uz dzimteni, bet ķimijas docents vēlējās mani pieņemt pastāvīgā darbā un paaugstināt algu.

Drēbītes zelta zivtiņai

M. Kaublis

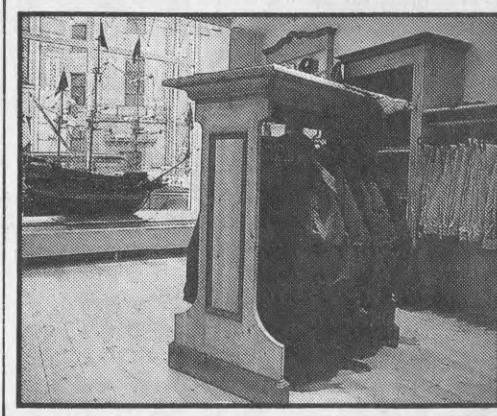
Ko lai tādu gudru pasaka par šito vietu, prātoja labu veikalu fans M. Kaublis, tikko iznācis no jaunās drēbju bodes *Zelta zivtiņa*, kas Smiļus ielā pretim *Pareks*. Konceptuāli šī lieta būtu skatāma divās plāksnēs, būbināja pie sevis M. Kaublis. Uz vienas prasītos likt veikalu kā tādu un uz otras to, kas iekšā.

Veikals jau nu padevies glits. I vieta laba, i interjers gaumīgs — tāds īsts *country* un pilnētas ekskluzīvisma mistrojums ar dēļu grīdām, mīļiem plauktiem, viss iekšā naturāla koka ar lillīgām detaļām. Un kur nu vēl milzīgais buruķis, kas caur skatlogu vilina ne tikai M. Kaubli un citus iepirkties alkstošos pilsoņus, bet arī bērns, garām peldošus jūras vilkus un dailamata meistarus.

Bet ja nu jāaska, kas tai bodē iekšā... No pirmā acu uzmetiena M. Kaublis secināja, ka veikals domāts viņam, t. i., vīriešiem. Ieskatoties rūpīgāk, M. Kaublis bija spiests secināt, lai arī veikals domāts vīriešiem, tad tomēr ne viņam. Kāds pārsteidzošs tukšums, kāds izsmalcinātības un stila saskaņas trūkums, vilies purpurnā M. Kaublis, vēlīgi meklējot kādu savai gaumei atbilstošu lietiņu. Pustukšajos plauktos pie sienām šādi tādi virskrekli, rūtaini svitraini un flanelāini (no 20 līdz 30 latiem un pat vairāk), viena otra blitenīte, vasaras bikses. Blakus *kurhās* (citu apzīmējumu attiecīgajiem apģērba gabaliem M. Kaublis nevarēja piemēklēt) — tādas pufīgas un pretenciozajam veikalam galīgi neatbilstošas. Vēl pāris žaketes, pēc izskata spriežot, par nesamērīgi augstām cenām (ap Ls 120), daži tādi paši uzvalki (zem Ls 200) un pletkreklī — tikai svitraini (Ls 15) un viens balts (Ls 41). Pa vidū — šlipes (gaumes ir dažādas, sevi mierināja M. Kaublis), bez firmas nosaukuma, toties atkal nesamērīgu cenu — Ls 19,50.

Un kas tad vēl? Dies' pas', sirds M. Kaublim vai salēcās, tā tak sieviešu apakšveļa! Vīriešu veikala! Vārbut vēl kas priekš sievām? Nē, tikai vēša. Tai nu M. Kaublis savām rokām nelāva piekari, lai paliek citiem vīriešiem. Kādiem tad vīriešiem veikals domāts, prātoja M. Kaublis, ja ne viņam un ja arī ne tādiem, kuri nemēdz sev un saviem draugiem pirkt sieviešu veļu, tajā nav ko meklēt? Domīgs M. Kaublis aizvēra aiz sevis *Zelta zivtiņas* durvis, un vienīgais, ko viņš spēja izdomāt, — ka konceptuāli šī lieta būtu skatāma divās plāksnēs. Nopriecājies par veiksmīgu atziņu, M. Kaublis nespēja atturēties, nepalikdies savu plecu.

Foto — Jānis Buls, *Diena*

Zīmējumi — Kristīne Keire

Līdz pat Valentīna dienai

Zigurds Skābardis, speciāli *Dienai*

Kelnē, pāris kvartālu no Hlodviga laukuma, Merovingu ielā, ir ziedu veikals. Tā ir iekšpilsētas dienvidu daļa, kelniešu iemīļotais nedēļas nogales pavadīšanas rajons ar daudzām *kneipēm*, konditorejām un arī bankām. Gaisis tur ir salīdzinoši labs, jo tuvumā atrodas viens no lielākajiem pilsētas parkiem.

Dažas dienas pēc tam, kad Pāvesta Jāņa kopmitņu iekšējā tīrģu bija realizētas Lēverkūzenes attīrīšanas iekārtas nopelnītā stereocentrs, bet pēdējās markas izdotas par frizieri un zābaksmeņu, es ar rekomendāciju ierados šajā veikālā. Ipašnieks, tāpat arī veikaliņš, bija mazs, bet kreptīgs. Tuvotās Ziemassvētki, un es mājās siet pušķišus no skuju koku zariņiem, kurās viņš pēc tam šausmīgā tempā sprauda iekšā zelta un sudraba bumbulus, eņģeļmatu, droši vien arī brīnumsvēces un sazin vēl kādu Kristus dzimšanas atbūtīti. Noietam nebija gala divas nedēļas no vietas. Ja

kāds nezina, plaukstās ielīpušus svekus lieliski palīdz atīrīt margarīns. No nākamā gada sākuma līdz pat Valentīna dienai, kad par nepieklājīgi biežu slimošanu tiku izmests no darba, seju pušķišos tulpes, eikaliptus, irbulenes un puķes, par kurām līdz pat šai dienai īsti nezinu, kā tās sauc — *Hanunken* vai *Halunken*. Veikala priekšā uz ietves stāp diviem lieliem fikusiem stāvēja balts galds, no kura mana produkcija veiksmīgās diēnās zuda mulsinošā ātrumā. Man tā īsti nepatīk veiksmīgās dienas. Tad īpašnieks minājis kā sadedzis, dves palīgam pakausi dedzinošu elpu un čukst *schneller, schneller!*

Ja strādāsiēt kā standartizpallīgs, no 9 līdz 14, piecas dienas nedēļā, un daudz neizrunāsiēties, pēlnisiet līdz 500 markām mēnēsi. Un atcerieties — mazgājiet darba beigās rokas, cik rūpīgi gribat, bet divas stundas vēlāk tās pašas no sevis atkal paliks koki zaļas. Zaļie iekšīši: mazs, ķimisks brīnums.

Ich liebe dich

Solvīta Mētra, speciāli *Dienai*

Man pirmā tikšanās ar Berlīni bija bērība, un tā bija saistīta ar vilgīgo spiegu Stīrlīcu, kurš vērpā sev vien zināmos tīklus peļējā kara laika Vācijā. Šis pilsētas gaisis saistījās ar visaptverošu romantiku, jo jāva veikā dažādu varopdarbus: glābt no hitleriešu rokām krievu spīdzes zīdaiņus; uzpurēties un izciest spīdzināšanu; pamest mīloto cilvēku un skumt, kā arī uzliedzuma laikā lēkšot uz bumbu patvertnē, kur vārēti iepazīties ar liela auguma, spēcīgiem āriēsu karēvijiem.

Romantiskais noskaņojums nemazinājās arī tad, kad ar lupatu un spaini nosijos kādu no Rīgas emigrējušu ebreju daudzdzīvību dzīvokli pašā Berlīnes centrā. Tas viss sākas tā. Pirms pāris gadiem divas censonē pārtuca studijas Rīgā, lai lepi iestātos augstskolā minētāji sapnu pilsētā. Tas bija laiks, kad mācītiesgribētāji vēl nevarēja dabūt mācībām stipendijas vai izturēt Soroša fonda konkursu. Tā-

dēļ nēmām čemodānus, spilvenus un vārdnīcas, teicām ardievas dzimtenei uz iedomātiem sešiem prombūtnes gadiem un traucāmies uz priekšu. Bet šī mīrkļa eforijā mēs vēl nezinājām, ka kļūt par studentu dzimēns nav viegli. Viens no lielākajiem bēdiem ir atrast darbu. Tādiem pīkadidām kā mēs, kuriem nav darba atļaujas, ir iespēja strādāt darbu ar viszemāko apmaksu. Man bija priekšrocības, jo par darbu biju padomājusi jau Rīgā — kabatā bija vāiraku emigrējušu ebreju adreses Berlīnē. Un tādejādi pirmo reizi sevi ieraudzīju krimplēna halatīnā, balta priekšautā, rūpīgi nosaitētiem matiem kādā Berlīnes daudzdzīvību dzīvoklī. Tas nebija vienīgais. Pirmajās nedēļās šāds rīnkadancis pa dzīvokļiem bija aizraujošs. Dažādu priekšmetu apskate, porcelāna kaķu un suņu mazgāšana pulverūdeni ar citrusaugu smaržu, krānu pulēšana, parketa spodrināšana. Nevaru neminēt kādā dzīvoklī divreiz nedēļā darāmo —

septiņpadsmitgadīga zēna mašīnu kolekcijas aplausiāšana, kurai blakus plauktā atradās arī suvereni prezervatīvi ar uzrakstiem *Ich liebe dich* un mīlotās meitenes portrejs zelta ietvarā. Taču manas nāvi romantiskās istabenes karjeras kulminācija un bojācība bija pusdienmalīte pie kādas ebreju kundzes, kura, kā parasti, bija slima un garlaikota, tādēļ, gultā gulot un tēģājot par vērtīgi pavadīto laiku līdijas kūrortā, ar dzelzainu vēribu sekoja manām roku kustībām. Kādu dienu dungodama mazgāju virtuves palodzi, aiz sienas saimnieki ieturēja kārtīgas pusdienas, un sadzirdēju kādas leijerkastes cerkstošo meldiju. Man ļoti gribējās ēst, un es nespēju atšķirt, vai leijerkasti tiešām dzirdu vai tikai iedomājos dzirdam. Sajutos kā *Pie bagātās kundzes*. Bet kieno, atkārtoties no dienas dienā, var kļūt uz bāzīgi nogurdinošs. Viss kādreiz beidzas, arī proletāriskās romantikas pušķoties Berlīnes studiju centieni. Braucu mājās.

NACIONĀLĀS ZINĀS

Sertifikātu lēnā piešķiršana ierobežo iedzīvotāju iespējas piedalīties privatizācijā

Baiba Melnace

Rīga, 18.janv. Tā kā vēl daudziem Latvijas iedzīvotājiem nav piešķirti privatizācijas sertifikāti, tiek ierobežotas viņu iespējas ar saviem sertifikātiem piedalīties valsts uzņēmumu publiskā privatizācijā, preses konferencē trešdien teica Privatizācijas aģentūras (PA) privatizācijas procesa direktors Andrejs Tīknušs.

Pašlaik, pēc Ekonomikas ministrijas datiem, privatizācijas sertifikāti piešķirti tikai 87% Latvijas iedzīvotāju. Pat vairāk nekā 100% iedzīvotāju sertifikātus saņēmuši Alūksnes, Līmbažu un Madonas rajonā. Savukārt Rīgas Ziemeļu rajonā sertifikāti piešķirti tikai 51% iedzīvotāju. Diezgan maz sertifikātu piešķirts iedzīvotājiem arī Rīgas Centrālajā (61,8%), Rīgas Kurzemes rajonā (71,8%), Liepājā (72,5%), Rīgas Vidzemes priekšpilsētā (77,8%).

Sevišķi spilgti šī problēma, ka uzņēmuma akciju kārtojamiem nav sertifikātu, par ko tās iegādāties, atklājusies uzņēmumā *Kaija*, jo lielākā daļa uzņēmuma darbinieku dzīvo Rīgas Ziemeļu rajonā. Kā zināms, *Kaija* ir viens no trim publiskā piedāvājuma privatizācijai paredzētajiem uzņēmumiem, kurā pašlaik jau notiek darbinieku parakstī-

šanās uz akcijām PA noteikto lkvot ietvaros. Ievērojot šo problēmu, PA nolēmusi, ka uz akcijām var piešķirties arī tie uzņēmuma darbinieki, kuru sertifikātu konti bankā vēl nav atvērti, taču ir pašvaldības izziņa par sertifikātu piešķiršanu šim cilvēkam.

Otra problēma, lai uzņēmumu darbinieki varētu iegādāties akcijas, esot tā, ka pašvaldības ne vienmēr dod vecākiem atļaujas izmantot bērnu sertifikātus šim nolūkam. Kā zināms, vecākiem ir jāsaņem pašvaldībā speciāla atļauja, lai varētu izmantot savu bērnu sertifikātus, taču vairākas pašvaldības uzskatot, ka labāk bērnu sertifikātus izmantot dzīvokļu privatizācijā. Tas nesot godīgi pret tiem, kam jau ir savi dzīvokļi vai mājas vai kas vispār nevēlas privatizēt dzīvokli, bet labprāt nopirktu iespējami vairāk uzņēmuma akciju.

A.Tīknušs pauda bažas arī par to, ka Latvijā, iespējams, paliks ne realizēti sertifikāti 400 miljonu latu vērtībā, jo pašvaldības savus ipašumus nevēlas privatizēt par sertifikātiem, bet prasa samaksu naudā. Savukārt tik daudz valsts ipašuma, ko privatizēt par sertifikātiem, lai varētu tikt izmantoti visi šie vērtspapīri, Latvijā neesot. ♦

Grāmatizdevēju asociācija nosauc 1994.gada labākās grāmatas

Sanita Upleja

Rīga, 18.janv. Trešdien Misiņa bibliotēkā Latvijas grāmatizdevēju asociācija nosauca labākās 1994.gadā izdotās grāmatas un pasnieza balvas šo grāmatu izdevējiem. Misiņa bibliotēkā atklāta arī 1994.gadā Latvijā iznākušo grāmatu izstāde, kurā izstādīts vairāk nekā 700 grāmatu.

Profesionālā žūrijas komisija, izvērtējot grāmatu formu un ārējo izskatu, par godalbo grāmatu dailliteratūrā nosauca apgāda *Preses nams* izdotās Imanta Ziedoņa *Epifānijas*, zinātnē — Andra Čaunes *Rīgas vecpilsēta pirms 1900.gadiem*, ko izdevusi *Zinātne*. Savukārt nozaru literatūras kategorijā par labāko atzīta apgādā *Spridīša* klajā nākusi Sirkas Lasilas *Jaunā zelta uzvedības grāmata*, par labāko fotoalbumu atzīta *Jāņa sēta* iznākusi *Rīga*, bet bērnu un jaunatnes literatūrā — *Preses nams* izdotā Astras Maijas Reines *Līgo nakts Sise*. Par labāko skolas mācību grāmatu atzīta izdevniecības *Zvaigzne ABC* izdotā *Kimijas rokasgrāmata*, savukārt sevišķo grāmatu grupā par labāko atzīta *Sveitēdāns rītā* klajā laistās *Zālamana pamācības*. Katrā grupā tika apbalvotas trīs labākās grāmatas.

Kārla Ulmaņa mirstīgo atlieku meklēšana Vidusāzijā turpināsies

Toms Liepiņš

Rīga, 18.janv. Valsts prezidentam pakļautā represēto Latvijas valsts un sabiedriskā darbinieku likteņu noskaidrošanas komisija savu darbību uz laiku bija pārtraukusi, bet jau drīzumā tā darbu turpinās, lai meklētu Kārla Ulmaņa apbedīšanas vietu un noskaidrotu citu represēto Latvijas valstsvīru likteņus.

Komisija izveidota pirms gada, bet pagaidām pirmā tās sēde nav sasaukta, jo radušās principiālas nesaskaņas starp prokuratūras darbinieku Uldi Strēli un komisijas vadītāju Induli Roni par bijušo VDK darbinieku Stanislava Zukuļa, Jāņa Trubiņa, Miervalda Sašas—Zašas un citu iespējamo liecinieku nopra-

tināšanu. «Kaut arī ir zināmas grūtības, pašreiz tiek kārtoti dokumenti, lai es varētu turpināt izpētes darbu Maskavas VDK arhīvā un Vidusāzijas VDK arhīvā, jo esmu pārliecināts, ka VDK vismaz pirms pāris gadiem zināja K.Ulmaņa apbedīšanas vietu», *Dienai* teica komisijas vadītājs I.Ronis.

Komisiju izveidoja LPSR AP prezidijis, un tā turpināja darbu arī LR AP darbības laikā. Komisijas uzdevums bija noskaidrot K.Ulmaņa pēdējo dzīves posmu, un tas arī tika izdarīts. 1990.gadā komisija izveidoja K.Ulmaņa piemiņas fondu, kura priekšgalā bija pašreizējais Valsts prezidents Guntis Ulmanis. G.Ulmani apstiprinot Valsts prezidenta amatā, par fonda direktoru tika iecelts vēsturnieks I.Ronis. ♦

Dalībmaksas starptautiskajās organizācijās tiks nokārtotas

Toms Liepiņš

Rīga, 18.janv. Valsts budžetā paredzētās ministriju iemaksas starptautiskajās organizācijās tiks nokārtotas laikus un budžetā paredzēto summu ietvaros. 1994.gadā un paredzams, ka arī 1995.gadā, Latvijai vislielākās iemaksas nākas izdarīt Apvienoto Nāciju Organizācijā un tās specializētajās organizācijās. Daļbmaksa ir nepilns miljons latu.

Kā *Dienai* paskaidroja LR Finanšu ministrijas Valsts sekretāra vietniece Ingūna Sudraba, ANO maksājums summas mērogs palielinā ANO pašlaik pieņemtais valūtas kurss attiecībā pret bijušo PSRS teritorijā esošajām valstīm. Lai novērstu šo nepilnību līdz jauna kursa apstiprināšanas laikam, ar ANO ir pa-

nākta vienošanās par pagaidu kursa noteikšanu. Kā paredz I.Sudraba, ja Latvijā tiks uzņemta Eiropas padomē, dalībmaksa šajā struktūrā varētu būt aptuveni tikpat liela kā ANO.

Ir arī daudz nelielu starptautisku organizāciju, kurās iestājusies LR, bet dalībmaksas daļēji vai pilnībā sedz attiecīgās Latvijas struktūras, kas palīdz ietaupīt budžeta līdzekļus.

Līdz ar iemaksu apjomu nepastāvīgumu, radušies vairāki lieli parādi — *UNESCO, GATT, ANO*, Starptautiskajai finansu korporācijai un citām organizācijām, tomēr nav paredzams, ka Latvijā tas varētu nozīmēt kāda veida sankcijas.

1995.gada budžetā iemaksām starptautiskajās organizācijās iedatīti 2 373 090 latu. ♦

Latvija ierosina NATO paplašināšanas modeli

Lietuviešiem šis paziņojums ir negaidīts

V.Birkavs: «Latvija ierosināja NATO paplašināšanas zigzaga modeli.» Foto — Boriss Kolesņikovs, A.F.I.

Jānis Kulmanis

Rīga, 19.janv. Latvija ierosina paplašināt NATO pakāpeniski, bet ar Baltijas un t.s. Višehradas valstīm vienlaikus — pa pāriem jeb pēc zigzaga modeļa, otrdien preses konferencē pēc atgriešanās no ASV teica ārlietu ministrs Valdis Birkavs. Tas nozīmē, ka vienā reizē vai ar nelielu laika atstarpi NATO varētu tikt uzņemta viena Višehradas valsts un viena Baltijas valsts. Savukārt Latvijas aizsardzības ministrs Līns Linkevičs intervijā *BNS* teicis, ka Latvijas ierosinātais NATO paplašināšanas variants nav saskaņots ar Lietuvas aizsardzības un ārlietu resoru vadītājiem.

Tiekoties ar ASV valdības pārstāviem pagājušajā nedēļā, Latvijas puse izteikusi savu NATO paplašināšanas variantu, kas atšķiras no ASV Republikāņu partijas sagatavotā nacionālās drošības akta projekta. Tas paredz, ka Ungārija, Slovaķija, Polija un Čehija tiek uzņemta NATO 1999.gada 10.janvārī. Šajā dokumentā minētas arī Baltijas valstis, bet — pēc jau minēto valstu uzņemšanas. Kā sacīja V.Birkavs, Latvijas izteikto priekšlikumu ASV valsts departamenta pārstāvi, kā arī ASV Senāta Republikāņu partijas pārstāvi uzņēmumi ar lielu interesi. Ārlietu ministrs izteica domu, ka ierosinājums, iespējams, ietekmēs apspriešanas procesu par NATO paplašināšanu.

Pasniegts dāvinājums robežsargu brigādes štābam

Toms Liepiņš

Rīga, 19.janv. Ceturtdien robežsargu brigādes štābs dāvinājumā no valsts uzņēmuma *Latvijas televīzijas komunikācijas* saņēma automašīnu GAZ-53 un datoru *Robotron 17/15*. «Esam pateicīgi par šo un citu palīdzību, jo valsts no pieprasītajiem 33 miljoniem latu robežsargu brigā-

des vajadzībām piešķirusi tikai miljonu latu. Automašīnu izmantosim robežsargu brigādes štāba komandanta rotas ēdnīcas apkalpošanai, jo līdz šim mums nebija transporta pārtikas produktu piegādē. Dators tiks nodots saimnieciskajam dienestam.» *Dienai* teica robežsargu brigādes štāba preses dienesta darbiniece Vija Māra Kronberga. ♦

KRIMINĀLVĒSTIS

Rīga, 19.janv. 14.I plkst. 21.20 Rīgas Kongresu nama (Kronvalda bulvāri 10) gardērobnē nozagta Margaritai J.(1956) piederošā rokassomiņa ar automašīnas *Renault GT-5* tehnisko pasi, autovadītāja tiesībām un 85 latiem. ♦

17.I trijos nakti divi nenoskaidroti vīrieši ar pistolei līdzīgu priekšmetu izsītuši SIA *Esbi* kioska (Rīgā, Avotu un Lienes ielas krustojumā) logu un atņēmuši pārdevējam 77 divu dažādu veidu šokolādes olas, desmit burkas kafijas *Nescafe* un 27 latus. ♦

17.I laikā no 13 līdz 21, izsītot loga stiklu, no dzīvokļa Rīgā, Lidoņu ielā 15, Irinai K. nozagts krāsru televizors *Sony*, videomagnetofons *Aiwa*, zelta ķēdīte, zelta kulons ar Madonnas attēlu, 9.kalibra gāzes pistole *Combat* un 70 latu. ♦

18.I plkst. 7.50 Salaspils dzelzceļa stacijas teritorijā vilciens ievainojis vīrieti un sievieti, kuru personības nav noskaidrotas. Salaspils slimnīcā abi miruši. ♦

18.I Latvijā reģistrēti trīs gadījumi, kad atklāta viltota nauda. Jūrmalā pansionāta *Liesma* grāmatvedībā konstatēta viltota 50 santīmu monēta. Jēlgavas tirgū B. izdota viltota divu latu monēta, bet Rīgā, Slokas ielā 142, aizturēts Lietuvas pilsonis Mindaugs Š.(1969), kas realizēja viltotas 50 *USD* banknotes, kurām par sagatavēm noderejušas piecu dolāru banknotes. ♦

18.I Rīgā reģistrēti 55 noziegumi, no kuriem līdz ceturtdienas rītam bija atklāti desmit. ♦

18.I plkst. 3.20 pie dzīvokļa durvīm Rīgā, M.Ķempes ielā 11, kurā bez pieraksta dzīvo Vladimirs L.(1947), noticis sprādziens, kurā izgāzta koka dubultdurvis, izsīsti 12 koridora stikla bloki, kāpņu telpas logi, deformētas lifta metāla durvis. ♦

Uldis Rudaks

Privatizācijas aģentūra apstiprinājusi Latvijas naftas uzpildes staciju privatizācijas noteikumus

Rīga. (BNS) Otrdien Latvijas Privatizācijas aģentūras (LPA) valde apstiprināja valsts uzņēmuma *Latvijas nafta* 11 degvielas uzpildes staciju (DUS) privatizācijas noteikumus, *BNS* informēja LPA ģenerālsekretāra padomniece ārējo sakaru jautājumos Viviana Brēmere.

LPA valde noteikusi, ka, pērkot DUS, visa samaksa jāveic latos. DUS cenas latos ir šādas: DUS nr.1/101 Rumbulā, Daugavpils šosejas labajā malā — 75 000 latu; DUS nr.2 Rīgā, Miera ielā — 15 000 latu; DUS nr.10 Bergos, Pleskavas šosejas kreisajā malā — 100 000 latu; DUS nr.33 Alūksnē — 50 000 latu; DUS nr.38 Smiltēnē — 60 000 latu; DUS nr.46 Aizkrauklē — 20 000 latu.

Valsts iekšējā aizņēmuma parādzimju izsolē

Rīga. (BNS) Trešdien notikušajā kārtējā valsts iekšējā aizņēmuma parādzimju izsolē pārdotas iesterniņa parādzīmes par 1,1 miljonu latu ar vidējo diskonta likmi 17,72% un ilgtermiņa parādzīmes par 3 miljonu latu ar vidējo diskonta likmi 21,52%, *BNS* informēja Finanšu mi-

nistrijas (FM) preses dienests.

Isterniņa parādzimju izsolē piedalījās trīs komercbankas, kas pieprasīja parādzīmes par 1,1 miljonu latu, savukārt ilgtermiņa parādzimju izsolē piedalījās piecas komercbankas, kas pieprasīja parādzīmes par 3,2 miljoniem latu. ♦

Maskavā noslēgusies izstāde Latvija piedāvā

Jānis Aizpors

Kā *Dienai* paziņoja Latvijas vēstniecības preses dienests, no 17. līdz 19.janvārim Latvijas vēstniecībā Maskavā notika Latvijas Eksporta asociācijas rīkotā izstāde *Latvija piedāvā*.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūpniecību, radiotehniku, metālapstrādi un citus nozares. Latvijas Federācijas vicepremjers, ārējo ekonomisko sakaru ministrs Oļegs Davidovs izstādes apmeklējuma laikā Latvijā—Krievijas ekonomiskās attiecības raksturoja kā apmierinošas un atbalstīja domu, ka ir nepieciešams organizēt Krievijas un Latvijas ekonomikas ministru tikšanos, kā arī Krievijas biznesmeņu grupas ierašanos Latvijā.

Izstādē piedalījās 28 uzņēmumi, kuri pārstāvēja pārtikas ražošanu, vieglo rūp

ĀRZEMJU ZIŅAS

Igaunijā pieņemts jauns pilsonības likums

Tallina, 19.janv. (BNS) Igaunijas parlaments šodien pieņēmis jaunu pilsonības likumu. Par to balsojuši 64 no 101 Igaunijas Valsts sapulces deputāti, pret likumu bijuši seši deputāti.

Jaunais pilsonības likums, ko izstrādājis deputāts Marts Nuts un juristu grupa, nedaudz pastiprina prasības Igaunijas pilsonības pretendentiem, proti, likums paredz, ka

pretendentam Igaunijā jānodzīvo seši gadi agrāko trīs gadu laikā. Līdzšinējais pilsonības likums, kas būtībā bija ar papildinājumiem atjaunots 1938.gada pilsonības likums, noteica nodzīvoto laiku pēc formulas 2+1 (Igaunijā pastāvīgi nodzīvoti divi gadi plus viens gads kopš brīža, kad iesniegts lūgums par pilsonības saņemšanu). Savukārt jaunajā likumā paredzēta for-

mula 5+1. Tas nozīmē, ka personām, kas vēlas iegūt pilsonību, būs jānodzīvo Igaunijā ar uzturēšanās atļaujam pieci gadi līdz iesnieguma iesniegšanai un gads — pēc tie iesniegšanas. Prasība pēc uzturēšanās atļaujas neattiecas uz tiem, kas apmetušies Igaunijā līdz 1990.gada 1.jūlijam, — viņiem tiek ieskaitīti arī tie gadi, kas Igaunijā nodzīvoti pēc pieraksta. ♦

Japānā vairāk nekā 4000 upuru

Kobe, 19.janv. (BNS—Reuters) Trešajā dienā pēc lielās zemestrīces Japānā turpina pienākt ziņas par upuru skaita palielināšanos, un par bojāgājušiem ceturtdien atzīti jau 4015 cilvēki un 618 tiek uzskatīti par bezvēsts pazudušiem. Vairāk nekā 21 000 cilvēku guvuši ievainojumus. Turklāt Kobe, kas visvairāk cietusi otrdienas zemestrīcē, atkal atjaunojusies ugunsgrēki, kuru likvidēšanu apgrūtinā ugunskrātuvju izskums.

Ari šie skaitļi vēl nav galīgi, un acīmredzot piepildījūs prognozes, ka upuru skaits pārsniegs 1948.gada Fukui notikušās zemestrīces upuru skaitu (3848), un tā

klūs par postošāko zemestrīci Japānā pēdējo 50 gadu laikā. Palīdzības vienības bez pārtraukuma novāc un pārcēla tonnām gruvešu, meklējot zem tiem palikušos cilvēkus. Vairāk nekā 200 000 Kobes iedzīvotāji, kuru mājas ir vai nu sagrautas, vai tajās ir bīstami palikt, uzturas skolās vai sabiedriskās ēkās izveidotos patvēruma centros. Ceturtdien Kobi apskatījis Japānas premjerministrs Tomiči Murajama un atzinis, ka posts ir daudz lielāks, nekā viņš domājis. Viņš uzskata, ka pašlaik svarīgākais uzdevums ir glābt cilvēkus, kas pēc divām dienām vēl varētu būt dzīvi

zemes drupām. Pamazām noskaidrojoties zaudējumu mērogam, Japānas valdība atmetusi sākotnējo aturību un piekritusi pieņemt citu valstu palīdzības piedāvājumus. ASV gaisa spēku transportlīdzekļi ceturtdien tuvēja Osakā nogādājušās palīdzības krājumus, to skaitā 37 000 segu, pajūmi zaudētajiem Kobes iedzīvotājiem. Vakar tur ieradās glābšanas ekspertu grupa no Šveices ar desmit īpaši treniņiem supiem, kas jau vairākkārt līdzīgos gadījumos glābusi cilvēkus. Pavisam 14 valstis un ANO piedāvājušas palīdzību glābšanas un atjaunošanas darbos. ♦

Rietumi uzskata, ka Čēčenija ir Krievijas «iekšējā lieta»

Bonna, 19.janv. (AP) Vācijas kanclers Helmutš Kols ceturtdien aizstāvējis Vācijas valdības «saprotošo» attieksmi pret karu Čēčenijā un savu spēkā esošo personisko atbalstu Krievijas prezidentam Bori-

sam Jeļcinam. Toties ārlietu ministrs Klaus Kinkels aicinājis Krieviju apturēt gaisa un artilērijas uzbrukumus Čēčenijā kā nepieciešamu pirmo soli, lai rastu konflikta atrisinājumu, un uzaicinājis uz saru-

nām Jeļcinam. Toties ārlietu ministru Andreju Kozirevu.

H.Kols parlamentā izteicies, ka «ikvienam, kas grib spriest par karu Čēčenijā, jāņem vērā situācija Krievijā», un paziņojis, ka atbalsta Jeļcinu, pat ja viņš «izdarījis kļūdu». Viņš noraidījis opozīcijas apvainojumus, ka valdība reaģējusi pārāk vēlu, un atkārtojis, ka Krievijai ir tiesības aizstāvēt savu teritoriālo integritāti.

ANO ģenerālsēkretārs Butross Butross Gali ceturtdien preses konferencē Bonnā izteicies, ka Groznijas ieņemšana ar militāriem līdzekļiem ir Krievijas «iekšējā problēma», kurā ANO nevar iejaukties, ja vien to nelīdz pati Krievija.

Eiroparlaments ceturtdien sēdē Strasbūrā vienbalsīgi pieņēma rezolūciju izteicē par tūlītēju ugunsgrāušanu Čēčenijā un atbalsta agrāk pieņemto Eiropas komisijas lēmumu par tirdzniecības vienošanās starp ES un Krieviju parakstīšanas iesaldēšanu. ♦

Krievijas Federācijas padome nespēj pieņemt kardinālus lēmumus

Anita Matisone, *Dienas korespondente Maskavā*

Maskava, 19.janv. Ari trešais Krievijas Federācijas padomes (parlamenta augšpalātas) mēģinājums parādīt, ka tā vēlas apturēt asinsizliešanu Čēčenijā, šodien noslēdzās neveiksmīgi. Kārtējo reizi pieņemta rezolūcija par stāvokli Čēčenijā savā galīgajā variantā nesa tur nekādu Čēčenijas notikumu, kā arī ar šiem notikumiem saistīto amatpersonu rīcības novērtējumu.

Pats radikālākais rezolūcijas teksts ietverts tās preambulā, kur rakstīts: «Čēčenijā pārvērtusies par masveida cilvēktiesību pārkāpšanas reģionu.» Saskaņā ar šo dokumentu Krievijas valdībai izdots izstrādāt rīcības plānu, kā arī atbildināt materiālos zaudējumus karadarbībā cietušajiem pilsoņiem. Pašai FP kopā ar Valsts domi (apakšpalātu) izdots izveidot kopēju komisiju, lai sagatavotu izmaiņas konstitūcijā (parlamentārieši šādā veidā cer kontrolēt bruņoto spēku izmantošanu Krievijas teritorijā). Šodien pieņemtā dokumentā FP, gluži tāpat kā divās iepriekšējās rezolūcijās, prezidentam iesaka federālās varas darbību Čēčenijā saskaņot ar konstitūcijas pantiem. Savukārt Krievijas ģenerālprokuratūrai ieteikti ierosināt kriminālietu par nelikumīgu Krievijas armijas militārā īpašuma sadali Čēčenijā.

Rezolūcijas sākotnējā variantā starp jau minētajiem abstraktajiem punktiem bija citi, kuru dēļ rezolūcijas apspriešana ilga divas dienas. Rezolūcijas sākotnējais variants paredzēja izteikt neuzticību prezidentam par nozieguma izdarīšanu atbilstoši Krievijas kriminālkodeksam un Krievijas valdībai Čēčenijas problēmas sakarā. Augšpalātas deputāti nepieņēma arī punktu, kas aizliedz FP priekšsēdētājam piedalīties Drošības padomes darbā. Vairākuma atbalstu neguva priekšlikums apturēt FP dalību sabiedriskās saskaņas līgumā. ♦

dā cer kontrolēt bruņoto spēku izmantošanu Krievijas teritorijā). Šodien pieņemtā dokumentā FP, gluži tāpat kā divās iepriekšējās rezolūcijās, prezidentam iesaka federālās varas darbību Čēčenijā saskaņot ar konstitūcijas pantiem. Savukārt Krievijas ģenerālprokuratūrai ieteikti ierosināt kriminālietu par nelikumīgu Krievijas armijas militārā īpašuma sadali Čēčenijā.

Rezolūcijas sākotnējā variantā starp jau minētajiem abstraktajiem punktiem bija citi, kuru dēļ rezolūcijas apspriešana ilga divas dienas. Rezolūcijas sākotnējais variants paredzēja izteikt neuzticību prezidentam par nozieguma izdarīšanu atbilstoši Krievijas kriminālkodeksam un Krievijas valdībai Čēčenijas problēmas sakarā. Augšpalātas deputāti nepieņēma arī punktu, kas aizliedz FP priekšsēdētājam piedalīties Drošības padomes darbā. Vairākuma atbalstu neguva priekšlikums apturēt FP dalību sabiedriskās saskaņas līgumā. ♦

Sarajeva. Bosnijas konfliktā pašlaik nonācis situācijā starp atjaunotu radararbiņu un mieru, jo neviena no pusēm nav izrādījusi progresu pamiera nostiprināšanā, kam jābūt spēkā no 1.janvāra līdz 1.maijam. Apsaušes Bosnijas serbu spēku un musulmaņu valdības armijas starpā ceturtdien notikušas Bosnijas ziemeļdaļas, rietumos un ap galvaspilsētu Sarajevu.

Atlanta. Kubas un Haiti begļiem, kas ir Gvantanamo jūras karabāzē, nav tādu pašu konstitucionālo tiesību kā ASV pilsoņiem, un tie saskaņā ar repatriācijas likumiem var tikt nosūtīti mājās, paziņojusi federālā tiesa. Aptuveni 21 000 kubišu begļu ir Gvantanamo — ASV bāzē Kubā, un vēl 7800 izvērtoti nometnē Panamā. Gvantanamo bija arī 3500 haitiešu begļu, bet amerikāņi tos, atskaitot 770 cilvēkus, piespiedu kārtā jau nosūtījuši atpakaļ uz Haiti. ♦

Delī. Spēcīgais sniegs ceturtdien nav ļāvis glābšanas dienestiem sasniegt tunelī Himalaju kalnos Kašmīras štātā, kur sniega nogruvums ieslodzījis aptuveni 1000 cilvēku. Tas aizsprostojis abus tuneļus galvas, kurā palikušas 60 automašīnas un autobusi. Vismaz 100 cilvēki gājuši bojā.

Vašingtona. Klintonu administrācija gatavojas lūgt Kongresam 2,6 miljardus dolāru steidzamai aizsardzības resora papildus finansēšanai, jo citādi militārajiem dienestiem pavasarī nāktos samazināt apmācības un citas operācijas.

Londona. Lielbritānijas muitas dienests 1994.gadā konfiscējis rekordlielu daudzumu narkotiku — 51 tonnu, pārsvarā marihuānu, ceturtdien paziņojusi valdības pārstāvji. To kopēja vērtība, pārdodot uz ielām, būtu vairāk nekā 881 miljons dolāru.

Pekina. Paredzams, ka Ķīnas iedzīvotāju skaits nākamā gada pārsniegs 1,2 miljardus cilvēku, par pieciem gadiem agrāk, nekā valdība bija to gaidījusi, ceturtdien ziņoja oficiālais laikraksts *China Daily*.

Njorka. Lielākā daļa amerikāņu uzskata, ka futbola lēģenda O.Dž.Simpsons ir vainīgs divkārtā slepkavībā, bet slava viņam palīdzēs tiesas prāvā, kam jāseks nākamā gada, liecina sabiedriskās domas aptauja, kas kļuvis zināma ceturtdien.

Sidneja. Romas pāvests Jānis Pāvils II, kas otro dienu uzturas Austrālijā, izteicies, ka sabiedrība pārprot katoļu baznīcas nostāju attiecībā uz sievietēm mācītājiem, taču viņš uzsvēris, ka sievietes svarīga loma ir būt mātei, netieši apstiprinot, ka atbalsta aizliegumu sievietēm tikt ordinētām.

(AP, BNS—Reuters, LETA—AFP)

Aizstāvji atstāj Čēčenijas prezidenta pili Groznijā

Krievu kareivis ugunspozīcijā uz Čēčenijas un Dagestānas robežas. Foto — EPA—A.F.I.

No 1.jpp.

Čečenu kaujinieki atkāpušies arī no vakar ieņemtās dzelzceļa stacijas, tādējādi Krievijas armija pārņēmusi savā kontrolē lielāko daļu Groznijas centra. Pagaidām nav skaidrs, kur patlaban savas pozīcijas ieņemusi čečenu kaujinieki.

Acu liecinieki, kas šovakar no Groznijas atgriezušies Nazranā, stāsta, ka pilsētas centrā turpinās pozicionālas kaujas, krievu artilērija sākuši apšaudīt tos pilsētas rajonus, ko agrāk nav apšaudījuši. Visu dienu kaujas notikušas arī tīrgus apkaimē. *Interfax* ziņo, ka Čēčenijas prezidents Džohars Dudajevs joprojām atrodas Groznijā, viņš daļēji nomainījis savu apsardzi, un tagad viņu apsargā ar 30 lietuviešu algotņiem.

AP uzskata, ka lielākā daļa Groznijas aizstāvju dodas uz kalniem, lai turpinātu partizānu cīņas. Čečenu kaujinieki Aindi Beksultanovs teicis, ka aizstāvju plānos nav atgūt prezidenta pili: «Kāpēc tas vajadzīgs? Tās ir tikai drupas.»

Sovakar Krievijas prezidents Boriss Jeļcins uzturējās ar paziņojumu Krievijas pilsoņiem un pasaules sabiedrībai, kurā teikts: «Krievijas konstitūcijas atjaunošanas Čēčenijā kara posms ir faktiski pabeigts. Tālākā likumības, kārtības un cil-

vīktiesību atjaunošanas misija pāriet IeM kompetencē,» vēsta *ITAR—TASS*.

Krievijas premjers Viktors Černomirdins, atbildot uz jautājumu par viņa iespējamām sarunām ar Čēčenijas prezidentu Džoharu Dudajevu, šodien atbildēja: «Nē, es ar bandītiem nerunāju.» Savukārt Krievijas pilnvarotais cilvēktiesību jautājumos Sergejs Kovalovs no Nazranas šodien ieradās Maskavā, lai tiktos ar V.Černomirdinu un noskaidrotu «pārpratumu, kas radies sakarā ar panākto, bet pagaidām nerealizēto vienošanos sākt sarunas, lai atrisinātu Čēčenijas konfliktu».

Krievijas Valsts domes aizsardzības komitejas priekšsēdētājs Sergejs Jušenkovs teicis, ka viņš bijis pārstāvis par trešdien vēlu vakarā izplatīto vicepremierra Sergeja Šahraja paziņojumu, ka sarunas nav notikušas čečenu vainas dēļ. «Man zināms, ka, V.Černomirdinam tiekoties ar Čēčenijas ģenerālprokuroru, tieslietu ministru Usmanu Imajevu un ekonomikas ministru Taimazu Abubakarovu, tika panākta vienošanās, ka viņi 18.janvārī sešos vakarā tiksies ar federālā karaspēka pārstāvjiem un šī tikšanās notiks ne Groznijā, ne Mozdokā un ne Mineralnījē Vodi, bet tieši Nazra-

nā.» Pēc viņa vārdiem, Ingušijas viceprezidentam Borisam Agapovam tika pazinots, ka federālā karaspēku pārstāvēs ģenerālis Levs Rohlins, ziņo *Interfax*.

Tikmēr Krievijas prezidents Boriss Jeļcins parakstījis dekrētu par aizsardzības ministra vietnieka ieceļšanu. Saskaņā ar dekrētu aizsardzības ministra pirmā vietnieku amatu saglabā ģenerālis Vladimir Toporovs un Konstantins Kobecs. Jāpiebilst, ka Aizsardzības ministrijas jaunajā štatu struktūrā nav paredzēta vieta bijušajam Pāvela Gračova vietniekiem Borisam Gromovam, Georgijam Kondračevam un Valerijam Mironovam, kuri vairākkārt bija pauduši savu negatīvo attieksmi pret armijas izmantošanu Čēčenijā, kā arī ar korupcijas skandāliem saistītajam Matvejam Bur-lakovam. Kļuvis zināms, ka no armijas atvaļināts arī Krievijas sauszemes karaspēka pavēlnieka pirmais vietnieks ģenerālpulkvedis Eduards Vorobjovs, kas, kā Džohar jau informēja, atteicās no P.Gračova piedāvājuma uzņemties Čēčenijā iebrīkošo Krievijas armijas spēku vadību. ♦

ABONĒJIET AVĪZI PA TELEFONU!

Jauns pakalpojums ndziniekiem

Abonējiet Dienu un citus preses izdevumus 1995.gadam jaunajā abonēšanas centrā Diena!

TAUPIET LAIKU! ZVANĪET TULĒ!

333136, 331358

Rīgā, Lāčplēša ielā 1. Darba laiks 8.00 – 20.00, izņemot svētdienas. Pie mums ietāk nekā pasta!

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Likums paredz lielus pabalstus ierēdņiem

Dzintra Āboliņa

Rīga, 19.janv. Saskaņā ar likuma «Par valsts civildienestu» 34.pantu paredzēts, ka ierēdnis (ierēdņa kandidāts), bērnam piedzimstot, saņem pabalstu sešu mēnešu apmērā. Nereti šādu pabalstu izmaksās budžeta iestādēs varētu sagādāt grūtības, jo to apjomi pārsniedz 1000 latus.

Valsts civildienesta pārvaldes atestācijas daļas vadītājas vietas izpildītāja Aija Uzkalna *Dienai* teica, ka pabalstus, bērnam piedzimstot, ierēdņiem (ierēdņa kandidātiem) izmaksā katrā atsevišķā civiltiestādē un kopīga uzskaitē nepastāvo.

Ārlietu ministrijas personāla nodaļas vecākā referente Irēna Putniņa *Dienai* teica, ka ministrijā vēl nevienam šāds pabalsts neesot izsniegts. Viņa prognozēja — ja kā-

dam ierēdņim (ierēdņa kandidātam) piedzimstot bērns, ministrija rīkosies ties, kā to paredz likums.

Satiksmes ministrijas personāla nodaļas referente, kas atteicās nosaukt savu vārdu, *Dienai* paziņoja, ka arī šajā ministrijā šāds pabalsts vēl nav izmaksāts.

Ekonomikas ministrijas administratīvās nodaļas vadītāja, kas arī atteicās nosaukt savu vārdu, bija pārliecināta, ka tāda gadījumā viņi rīkosies ties, kā to paredz likums. Kad *Dienai* izteica prognozi, ka pabalsta summa varētu pārsniegt 1000 latus (nosakot jauno darba samaksu, Saņemam deputātiem tika paziņots, ka vidējā I. kategorijas ierēdņa kandidāta alga ir Ls 206 mēnesī), administrācijas daļas vadītāja norādīja, ka bērns parasti dzimstot jaunas sievietes un pats augstākais amats, ko viņas ieņem, ir nodaļas vadītājas

amats, par ko saņem tikai Ls 140 mēnesī. Turklāt ierēdņim (ierēdņa kandidātam) atvaļinājumu bērna kopšanai piešķir tikai uz vienu gadu, nevis kā «parastiem mirstīgajiem» — uz trim gadiem.

Parastais pabalsts, bērnam piedzimstot, ko piešķir sociālā nodaļa, ir 43 vai 86 latu. Pabalsts bērnam audzināšanai jaunajām māmiņām ir 12 latu mēnesī līdz pusotra gada vecumam un 7,5 latu — līdz trīs gadu vecumam. Sociālā nodaļa vēl maksā bērnu pabalstu — 3,75 latus līdz 8 gadu vecumam un vēlāk — 4,5 latus mēnesī.

Organizācijas *Glābiet bērnu* juriste Anita Rektina teica, ka šī organizācija vēlētos, lai arī bērni, kuru vecāki nav ierēdņi, saņemtu lielus pabalstus, bet šajā gadījumā ierēdņu priekšrocības nosakot likums. ♦

Saeima apstiprina mežu ministru un deputāti

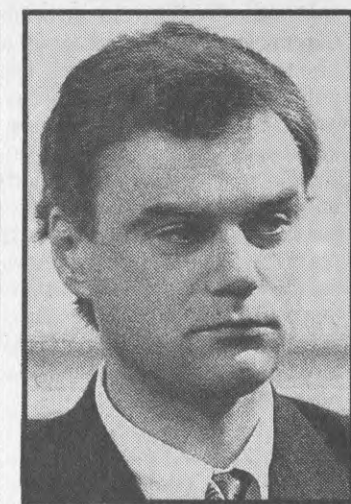
Juris Tihonovs

Rīga, 19.janv. Saeima ceturtdien nolēma izteikt uzticību mežu valsts ministram Zemkopības ministrijā Arvidam Ozolam, ko amatā aicinājis Ministru prezidents Māris Gailis. A.Ozols sāks pildīt pienākumus Kazimira Šlakotā vietā, kas atkāpās no amata 1.janvārī. A.Ozols dzimis 1959.gadā, beidzis LLA Mežsaimniecības fakultāti kā mežsaimniecības inženieris. Strādājis LZRA *Silava*, bijis Mežu ministrijas valsts sekretārs un Zemkopības ministrijas valsts sekretāra vietnieks.

Savukārt *Latvijas ceļa* deputāta Ivāra Silāra vietā partiju turpmāk Saeimā pārstāvēs Ārlietu ministrijas Starptautisko organizāciju departamenta darbiniece Kristiāna Libane.

K.Libane dzimusi 1971.gadā, beigusi LU Juridisko fakultāti, studējusi Orhūsas universitātē Dānijā un Londonas universitātē politiskās zinības un starptautiskās tiesības. K.Libane ievēlēta arī Saeimas Juridiskajā komisijā.

Saeima iecēla arī zemessardzes pulkvedi Juri Eihmani par LR ze-

Arvids Ozols. Foto — Boriss Koļesņikovs, A.F.I.

zinības un starptautiskās tiesības. K.Libane ievēlēta arī Saeimas Juridiskajā komisijā.

Saeima iecēla arī zemessardzes pulkvedi Juri Eihmani par LR ze-

Kristiāna Libane. Foto — Jānis Buls, Diena

messardzes komandieri, vienlaikus atbrīvojot viņu no Zemessardzes štāba priekšnieka amata. Tas saistīts ar izmaiņām likumā «Par valsts aizsardzību». ♦

Kreituss iesniedzis sūdzību par AT lēmumu

Valdis Francs

Rīga, 19.janv. Saeimas deputāts Aivars Kreituss Augstākās tiesas (AT) priekšsēdētājam Andrim Gulānam šā gada 9.janvārī iesniedzis sūdzību uzraudzības kārtībā par AT lēmumu, kas pagājušā gada 15.decembrī atcēla Vidzemes priekšpilsētas tiesas attaisinošo spriedumu par A.Kreitusa iespējamo sadarbību ar VDK.

AT savā lēmumā toreiz noteica, ka Vidzemes priekšpilsētas tiesa

nav pienācīgi izvērtējusi un pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, kas liecinot, ka A.Kreituss apzināti sadarbojies ar VDK.

Savukārt A.Kreituss *Dienai* ceturtdien paskaidroja, ka, viņaprāt, tiesa bija pienācīgi pārbaudījusi visus pierādījumus, to skaitā arī bijušā VDK darbinieka Ulda Ropa liecības, kura tiesā sniegtās liecības atšķiras no prokurātūrā teiktā. Sūdzībā vēl teikts, ka arī citās «čekistu» tiesās pierādījies, ka sarkanais svītras nozīmē uz agentu karītem,

kāda ir arī uz A.Kreitusa kartītes ar segvārdu Anatolij, nozīmējusi, ka šāda persona netika uzskatīta par agentu, informēja A.Keituss.

Šo ilgo tiesas procesu, kura gaitā viņam esot liegta aktīva politiskā darbība, A.Kreituss ieskaitdru kā LNNK politisko pastiprinājumu, jo gan Totalitāro režīmu noziegumu izmeklēšanas komisijas vadītājs Dainis Vanags, gan Totalitārisma dokumentēšanas centra vadītājs Indulis Zālīte, kuru rokās ir čekas kartotēka, ir LNNK biedri. ♦

Valsts rezervju mazuts sadalīts pašvaldībām

Baiba Melnace

Rīga, 19.janv. Valsts rezervju mazutu, ko Latvijas valdība nolēma pārdot pašvaldībām, lai nodrošinātu apkures turpināšanu, tās jau ir saņēmušas. Kopumā pārdots 14 000 tonnu mazuta.

Pēc Ekonomikas ministrijas sniegtās informācijas, mazutu saņēmuši 17 rajoni, divas pagastu val-

des un pieci uzņēmumi, kas no savas katlumājas apkurina dzīvojamās ēkas. Aizkraukles rajona pašvaldības varēja iegādāties 150 tonnas mazuta, Daugavpils rajons — 600 tonnas, Dobeles rajons — 300 tonnas, Gulbenes rajons — 400 tonnas, Jēkabpils rajons — 700 tonnas, Krāslavas rajons — 300 tonnas, Kuldīgas rajons — 400 tonnas, Liepājas rajons — 300 tonnas, Limbažu rajons — 1000 tonnas, Ludzas rajons — 1000 tonnas, Madonas rajons — 1500 tonnas, Ogres rajons — 3000 tonnas u.t.t.

Enerģētikas valsts ministrs Juris Ozoliņš sarunā ar *Dienu* uzsvēra, ka valsts rezervju mazutu saņemta tās pašvaldības un uzņēmumi, kuriem kurināmā krājumi jau bija

gandrīz beigušies, un bez šī kurināmā katlumājas būtu pārtraukušas darbu, dzīvokļi paliktu bez apkures. Mazuts pašvaldībām sadalīts pēc rūpīgas situācijas analīzes visā valstī, turklāt tā ir bijis pārāk maz, lai tiktu apmierināti visi gribētāji.

Piemēram, Ogres rajons prasīto 10 000 tonnu vietā varēja saņemt tikai trešo daļu. Kurināmā tiks izmantots tikai dzīvokļu apkurei, nekādā gadījumā uzņēmumu tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai.

Kā zināms, Latvijā grūtības ar mazutu sākas pēc tam, kad Krievijas premjers aizliedza izvest mazutu no valsts. Par valsts rezervju mazutu pašvaldībām būs jāmaksā aptuveni 54 latu par tonnu un jānorēķinās līdz šā gada 1.maijam. ♦

Baltbat sāks

No 1.jpp.

Lai Baltijas valstu brīvprātīgie bataljona kareivji un to pasniedzēji varētu normāli mācīties un dzīvot, atjaunots sporta komplekss, no jauna iekārtots virtuves komplekss ar ziviedru ziedotu virtuves aparātu. Tur dienā var pārdināt ar 1000 cilvēku. Izveidots jauns virsnieku klubs un mācību telpas. Padomju armijas pamestajā ambulancē paredzēti sniegt tik augstas kvalitātes medicīnisko palīdzību, lai kareivjiem mācību centrā vajadzētu pamest tikai pēc smagāka traumām.

«Tas ir milzīga nozīme, jo tagad šī palīdzība mums tiek dota par vel-

ti, bet, beidzoties mācībām, tas viss paliks Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, zemessardzei un drošības dienestam. Protams, ir vērtības, kas naudā nav aprēķināmas, — tas ir no ārzemēm atbraukušo pasniedzēju un instruktoru zināšanas,» teica J. Kažociņš.

Pēc J.Kažociņa vārdiem, lielā palīdzība no rietumvalstīm ļoti sekmējusi Baltijas bataljona izveidi, jo no budžeta to nevarot atļauties — izdalīts viens miljons latu. Savukārt ziviedru ziedojuši aprikojumu 593 tikstošu dolāru vērtībā, amerikāņi — 1,6 miljonu USD vērtībā, bet kopā ASV paredzējušas ziedot batal-

jonam aptuveni piecus miljonus USD. No Vācijas pienākot mūcīnija mācībām un tiekot plānots iegūt stomatoloģisko iekārtu. Soti atbilstoši 16 konteinerus ar mēbeļiem un biroja tehniku, kas paredzēta štāba telpu iekārtošanai. Savukārt norvēģi ļoti daudz palīdzējuši ar medicīniskajiem un medicīniskajām iekārtām. Lielākā palīdzība pienāk no Lielbritānijas, Somijas, Zviedrijas, Norvēģijas un Dānijas.

Pašreiz tiek gatavots līgums starp trim Baltijas valstīm, kas paredz, ka Igaunija un Lietuva kompensēs Latvijai izdevumus, kas radušies, iekārtojot mācību centru. ♦

Cienijamie lasītāji!
Ja jums nav izdevies kioskā nopirkt mūsu avīzi, lūdzu, zvaniet pa tālr. 276739

LIDZJŪTĪBAS